

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 8 – 9 marca 2016 r. na kierunku stosunki międzynarodowe o profilu ogólnoakademickim prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uczelni Łazarskiego w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Paweł Chmielnicki - członek, ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Henryk Chałupczak – ekspert PKA

2. prof. dr hab. Radosław Rybkowski – członek, ekspert PKA

3. mgr Beata Sejdak - ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

4. Mateusz Gawroński - ekspert ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *stosunki międzynarodowe* prowadzonym na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uczelni Łazarskiego w Warszawie została przeprowadzona na wniosek Uczelni. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na w/w. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, w tym z pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia	X				
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia	X				
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych	X				
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów	X				

¹Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3. Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla

ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.*

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena: **Wyróżniająco**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

1.1

Ocena kryterium 1.1.: Wyróżniająco.

Strategia i Misja Uczelni została przyjęta Uchwałą Senatu Uczelni Łazarskiego z dnia 29 listopada 2012 r. Misją Uczelni Łazarskiego jest stworzenie miejsca, które wyróżnia praktyczny wymiar kształcenia, jego międzynarodowy charakter oraz etos pracy. Strategia rozwoju kierunku stosunki międzynarodowe na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uczelni Łazarskiego opiera się na wzorcach zarządzania powszechnie wykorzystywanych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uczelni Łazarskiego i zdefiniowanego w ramach strategii Wydziału oraz mieszczącego się w strategii Uczelni. Określone dla kierunku cele kształcenia, jak również jego zakres przedmiotowy i przyjęta dla niego polityka jakości, w pełni odpowiadają misji uczelni i strategii jej rozwoju. Na ocenianym przez ZO PKA kierunku studiów na obydwu stopniach studia prowadzone są w języku polskim oraz jako studia walidowane, prowadzone w języku angielskim we współpracy z Coventry University. Umowa z Coventry University wymusza na Uczelni Łazarskiego dostosowanie programu nauczania w języku angielskim do wymagań brytyjskiej agencji zapewniania jakości kształcenia (The Quality Assurance Agency for Higher Education) i podlega jej ocenie. Coventry University prowadzi także stały monitoring na kierunku stosunki międzynarodowe, oceniając program nauczania oraz skuteczność uczelnianego systemu zapewniania jakości (sprawdzanie poprawności wystawiania ocen przez prowadzących). Uczelnia prowadząc kierunek wspólnie z renomowaną uczelnią zagraniczną bardzo konstruktywnie wykorzystuje wzorce międzynarodowe przyjmując standardy jakości kształcenia stosowane w szkolnictwie brytyjskim. Jest to bardzo szerokie uwzględnienie wzorców i doświadczeń krajowych i międzynarodowych właściwych dla danego zakresu kształcenia.

1.2

Ocena kryterium 1.2.: Wyróżniająco.

Plany rozwoju kierunku uwzględniające tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których wywodzi się kierunek zostały określone w strategii rozwoju kierunku, która określa misję kierunku, definiuje jego cele główne oraz cele częściowe. Cele te zostały sformułowane na podstawie analizy zadań zawartych w Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomii i Zarządzania, co jednocześnie zapewnia ich zgodność z celami przyjętymi w strategii Uczelni. W strategii zostały wyróżnione następujące obszary strategiczne: zasoby ludzkie, dydaktyka i nauka, finanse, technologie i inwestycje oraz promocja kierunku. Kadra jest podstawowym elementem świadczącym o renomie i prestiżu kierunku. Aktywną działalność prowadzą istniejące na kierunku katedry: Międzynarodowych Stosunków Politycznych i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych. Obecnie tworzona jest nowa Katedra, tj. Katedra Badań nad Polityką oraz dwa nowe zakłady, z których jeden będzie skupiał się na bezpieczeństwie narodowym i międzynarodowym, a drugi na kwestiach dotyczących międzynarodowej gospodarki i handlu oraz ich politycznych przesłankach. Zasadniczym celem strategicznym działań na rzecz kierunku jest utrzymanie konkurencyjności i wypracowanie przewagi na rynku edukacyjnym. Mając na uwadze obecne trendy i tendencje występujące na arenie krajowej i międzynarodowej w ramach kierunku „stosunki międzynarodowe”, kadra kierunku podejmuje działania zmierzające do wprowadzenia nowego paradygmatu metodologicznego m. in. poprzez sięganie po metody ilościowe, modele matematyczne, podobne do stosowanych w ekonomii. Uczelnia Łazarskiego zachęca tak wykładowców, jak i studentów do stosowania w badaniach naukowych metod ilościowych oraz korzystania ze specjalistycznych programów komputerowych. W tym zakresie, celem strategicznym jest zaimplementowanie metod oraz technik badawczych i analitycznych omawianych szeroko m. in. w publikacji: Robert A. Dahl, Bruce Stinebrickner, *Współczesna analizy polityczna*. Dąży się do wdrożenia i powszechnego wykorzystania w

ramach procesu dydaktycznego i badawczego takich elementów, jak program STATA i programy obejmujące Data Mining, używanych na świecie w projektach badawczych z zakresu nauk społecznych. Jednocześnie jednak kadra kierunku uważa, że wywodzący się z za Oceanu zwrot ku metodom ilościowym musi być równoważony namysłem teoretycznym i historycznym, w duchu dawnych europejskich nauk politycznych, które wyrosły przecież z nauk prawnych i historycznych a dopiero ostatnio zaczęły ewoluować w kierunku nauk ekonomicznych. Kadra kierunku jest zdania, że bezkrytyczne poleganie na samej statystyce bez szerszego kontekstu nakreślanego głównie przez znajomość historii ogólnej, a także historii myśli politycznej, prowadzi do wielu wypaczeń.

Plany rozwoju kierunku są także zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy. Kładziony jest nacisk na rozwój relacji partnerskich z otoczeniem oraz budowanie współpracy z władzami i instytucjami samorządowymi, rządowymi oraz instytucjami społecznymi i gospodarczymi np.: współpraca ze szkołami, wspomaganie akcji społecznych, prowadzenie działalności edukacyjnej skierowanej na zewnątrz np.: Akademia Europejska.

Ważnym elementem jest wzmacnianie roli kierunku w mieście Warszawie i w regionie Województwa Mazowieckiego oraz jego roli w wymiarze społecznym. Plany rozwoju kierunku obejmują zaangażowanie intelektualne i badawcze na potrzeby rozwoju lokalnego w obszarze miasta Warszawy, jak i regionu Województwa Mazowieckiego w obszarach: politycznym, gospodarczym oraz społecznym z uwzględnieniem wymiaru dydaktycznego i naukowego, nakierowanego na wspomaganie społeczności lokalnej, np: zajęcia i prelekcje z zakresu szeroko rozumianych stosunków międzynarodowych (konferencje, spotkania z politykami, spotkania z przedstawicielami organizacji międzynarodowych, spotkania z ambasadorami, spotkania z szeroko rozumianym środowiskiem naukowym). W ramach kierunku będzie prowadzona współpraca z nauczycielami (pomoc w tworzeniu materiałów edukacyjnych, kursy doszkalające, działania specjalizujące), placówkami oświatowymi o różnym charakterze, organizacjami pozarządowymi krajowymi i międzynarodowymi w zakresie budowy silnych elementów z zakresu jakości kształcenia, wychowania i badania, w tym także kształtowania postaw społecznych. Będą podejmowane działania na rzecz zbliżenia młodzieży na wszystkich poziomach kształcenia do wiedzy o stosunkach międzynarodowych. Służyć temu będzie współorganizacja konferencji, kursów specjalistycznych i podstawowych, letnich szkół o charakterze międzynarodowym umożliwiających nawiązywanie relacji wzajemnych w oparciu i przy wykorzystaniu procesów globalizacji, konkursów dla różnego typu szkół oraz programów edukacyjnych na rzecz rozwoju demokracji, wiedzy o Unii Europejskiej, i szerokiej promocji wiedzy na temat stosunków międzynarodowych w każdym ich zakresie - społecznym, gospodarczym, kulturowym. Działania w tym zakresie będą prowadzone w wymiarze lokalnym, krajowym oraz międzynarodowym i będzie miała na celu prezentację i promocję wiedzy o świecie, także w najbliższym sąsiedztwie Uczelni, a więc w dzielnicy Mokotów.

W dalszym ciągu będą rozwijane zadania z zakresu promocji kultury polskiej i międzynarodowej, podejmowane w ramach „International Week”; „Akademii Dyplomatycznej”, działalności kół naukowych i katedr na kierunku oraz kontynuowane też będą prace na rzecz wprowadzania zmian i aktualizacji wiedzy o Polsce w podręcznikach światowych, co jest realizowane w ramach już prowadzonych badań: nt. „Przywracanie zapomnianej historii Europy Środkowo-Wschodniej”.

W ramach kierunku będą prowadzone działania w celu umacniania współpracy pomiędzy nauką, biznesem a rozwojem planów badawczych i naukowych, czego wyrazem jest np: współpraca z międzynarodowymi firmami i uczelniami np: ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Włoch i innych. Ważnym zadaniem będzie wspieranie i współtworzenie instytucji otoczenia biznesu zarówno na poziomie regionalnym jak i krajowym i międzynarodowym, skupiających instytucje różnego typu. W tym celu nawiązano współpracę z instytutem Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk i utworzono Centrum Naukowe Uczelni Łazarskiego i ISP PAN działające w ramach kierunku Stosunki Międzynarodowe, nawiązano także współpracę z innymi partnerami biznesowymi i pracuje się nad dalszymi kierunkami rozwoju tej współpracy.

Nadal będzie wspierana współpraca z instytucjami zagranicznymi, będzie też wspierana i inicjowana współpraca ze środowiskiem akademickim oraz interesariuszami na rzecz rozwoju regionu i współpracy międzynarodowej, przede wszystkim poprzez rozwój wspólnych programów i projektów o charakterze naukowym, dydaktycznym, biznesowym, kulturowym oraz o charakterze upowszechniającym wiedzę. W tym zakresie np: współpracuje się z międzynarodowymi partnerami edukacyjnymi np.: Coventry University, biznesowymi i innymi partnerami społecznymi, w tym think tankami i instytucjami prospołecznymi.

1.3

Ocena kryterium 1.3.: w pełni.

Zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały Senatu Uczelni Łazarskiego z dnia 7 listopada 2013 r. zmieniającą uchwałę Senatu z dnia 4 czerwca 2012 r. o efektach kształcenia na kierunkach, stopniach i profilach studiów prowadzonych w Uczelni Łazarskiego, oceniany kierunek został przyporządkowany do dyscyplin: nauki o polityce (dziedzina nauk społecznych, obszar nauk społecznych), historia (dziedzina nauk humanistycznych, obszar nauk humanistycznych), nauki o bezpieczeństwie (dziedzina nauk społecznych, obszar nauk społecznych), ekonomia (dziedzina nauk ekonomicznych, obszar nauk społecznych).

Opis efektów kształcenia oraz odpowiadający mu dorobek naukowo-dydaktyczny i praktyczny kadry stanowiącej minimum kadrowe ocenianego kierunku w pełni koresponduje z przyporządkowaniem ustalonym w sentencji powołanej uchwały.

1.4

Ocena kryterium 1.4.: Wyróżniająco.

Zakładane efekty kształcenia zostały sformułowane zgodnie z obowiązującymi regulacjami i w pełni odpowiadają wymaganiom stawianym w rozporządzeniu w Sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz.U. 253, poz. 1520), a w szczególności z załącznikami zawierającymi opisy kształcenia. Uchwała Senatu Uczelni z dn. 17.03.2014 dla kierunku stosunki międzynarodowe ustaliła nauki o polityce jako dyscyplinę wiodącą, natomiast historię, nauki o bezpieczeństwie oraz ekonomię jako dyscypliny uzupełniające. To rozwiązanie pozwala, by na ocenianym kierunku efekty kształcenia obejmowały szeroki obszar, przygotowując studentów do przyszłej pracy zawodowej i/lub naukowej zgodnie z wymaganiami rynku pracy. Opis efektów kształcenia dla kierunku stosunki międzynarodowe, opublikowany w formie załącznika do w.w. uchwały Senatu Uczelni, jest przejrzysty, czytelny i zrozumiały a także dostępny dla studentów i kadry uczelni. Opisane i przyjęte w Uczelni efekty kształcenia znajdują wyraźne odniesienie do niezbędnego przygotowania do prowadzenia działalności badawczej. Na studiach I stopnia studenci zdobywają wiedzę o metodach i technikach badawczych, która prowadzi do wykonywania prostych zadań badawczych. Na studiach II stopnia zakładane efekty kształcenia obejmują pogłębioną wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia zaawansowanych analiz i prognozowania. Kompetencje społeczne na studiach obu stopni przewidują osiągnięcie poczucia odpowiedzialności za rzetelność prowadzonych badań. Hospitowane przez Z.O. zajęcia również zawierają przejrzyste opisy efektów kształcenia dla poszczególnych modułów również, zgodne z efektami kształcenia dla kierunku studiów. Treści kształcenia koncentrują się przede wszystkim na pogłębianiu wiedzy, ale uwzględniają także zdobywane umiejętności i kompetencje społecznych (te ostatnie dotyczą przede wszystkim lektoratów, ćwiczeń i konwersatoriów).

Opis efektów kształcenia dla kierunku stosunki międzynarodowe zawarty jest w sylabusach, które są udostępniane studentom poprzez system informatyczny Uczelni oraz przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach w semestrze.

Efekty kształcenia zostały określone zrozumiale i przejrzyste oraz w opinii studentów są sprawdzalne. Posiadana wiedza jest weryfikowana poprzez aktywność na zajęciach, odpowiedzi ustne, kolokwia i egzaminy. Umiejętności i kompetencje społeczne są weryfikowane podczas zajęć o charakterze ćwiczeniowym i podczas praktyk.

W opinii studentów efekty kształcenia na wizytowanym kierunku studiów uwzględniają zdobywanie pogłębionej wiedzy i umiejętności badawczych i są realizowane w sposób odpowiedni.

1.5

Ocena kryterium 1.5.: Wyróżniająco.

Program studiów na kierunku stosunki międzynarodowe został przygotowany w sposób umożliwiający stopniowe osiąganie zakładanych efektów kształcenia. Na studiach I stopnia rozsądnie zaplanowano przechodzenie od wiedzy podstawowej dla stosunków międzynarodowych do wiedzy i umiejętności bardziej szczegółowych, niezbędnych przy ewentualnym kontynuowaniu nauki. Już na studiach I stopnia studenci są włączani w prowadzenie prostych prac badawczych, których wyniki są prezentowane na organizowanych konferencjach naukowych (przy czym nie są to tylko studenckie konferencje naukowe). Na studiach II stopnia studenci mają możliwość prezentowania odpowiednio przygotowanych wystąpień na równi z pozostałymi uczestnikami konferencji naukowych.

ZO PKA dokonał hospitacji zajęć dydaktycznych oraz przeglądu sylabusów zajęć. Treści zawarte w programie studiów I oraz II stopnia w pełni odpowiadają zakładanym efektom kształcenia. Bardzo rozsądnie wykorzystano ulokowanie kierunku studiów i wkomponowano zagadnienia związane z ekonomią i stosunkami gospodarczymi, co we współczesnych badaniach uznawane jest za jeden z najważniejszych czynników kształtujących stosunki międzynarodowe.

W prowadzonych zajęciach wykorzystywane są zróżnicowane metody dydaktyczne dostosowane tak do przekazywanej wiedzy i umiejętności, jak i postępu w studiowaniu stosunków międzynarodowych. Z przeprowadzonych hospitacji wynika, że prowadzący zajęcia chętnie korzystają z metod aktywizujących, nie ograniczając się przy tym tylko do moderowanych dyskusji w oparciu o przeczytane lektury. Wykorzystywane są także quizy, krótkie projekty wykonywane w grupach w czasie zajęć, połączone z prezentacją wyników. Dzięki temu już na studiach I stopnia studenci są przygotowywani do samodzielnego analizowania problemów i publicznego prezentowania swoich analiz. Na studiach II stopnia dużą wagę uczelnia przywiązuje do aktywności naukowej studentów, włączając ich w organizowanie konferencji naukowych, stwarzając okazję do zaprezentowania rezultatów własnych badań i nagradzając ten wkład pracy studentów, traktując wystąpienia konferencyjne jako możliwy do wykorzystania sposób zaliczania nauczanych przedmiotów.

W opinii studentów metody kształcenia na kierunku stosunki międzynarodowe uwzględniają samodzielne uczenie się poprzez przygotowania do ćwiczeń oraz korzystanie z literatury. Aktywizujące formy pracy realizowane są poprzez projekty grupowe, pracę podczas ćwiczeń, seminaria i praktyki. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA podkreślili, że w ramach studiów I stopnia mają możliwość udziału w przygotowaniach prac badawczych, natomiast w ramach II stopnia realizują prace badawcze i prezentują ich wyniki w postaci publikacji czy podczas wystąpień na konferencjach. Dzięki wsparciu zapewnianemu przez Uczelnię studenci rzeczywiście są zainteresowani prowadzeniem samodzielnej pracy badawczej, której efekty mogą publicznie zaprezentować.

Dokonany przez ZO PKA przegląd programów i planów studiów oraz sylabusów wybranych przedmiotów wskazuje, że czas przeznaczony na zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji w ramach poszczególnych modułów jest adekwatny. Sposób obliczania wkładu pracy własnej studenta (lektura obowiązkowych tekstów, udział w przygotowaniu projektów) jest bez zarzutu i pozwala na rzetelną ocenę wkładu pracy.

Zastosowana punktacja ECTS odpowiada przepisom zawartym w rozporządzeniu *W sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia*: więcej niż 50% pkt. ECTS jest osiąganych w ramach modułów powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi. I tak na studiach I stopnia ta proporcja wynosi więcej niż 65% (w zależności od wyboru przez studenta przedmiotów fakultatywnych). Na studiach II stopnia natomiast co najmniej 60% (także w zależności od wybranych przedmiotów fakultatywnych). Zgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu *W sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* studenci mają możliwość swobodnego wyboru modułów kształcenia w wymiarze większym niż 30% procent punktów ECTS. Możliwość wyboru obejmuje: przedmioty fakultatywne, seminaria, języki obce.

W ramach programu studiów uczelnia stwarza studentom możliwość kreowania własnej ścieżki edukacyjnej przede wszystkim poprzez specjalności. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA podkreślili, że są zadowoleni z oferowanej im liczby specjalności jak i ich zakresów merytorycznych. Ich zdaniem każdy student ma możliwość realizacji swoich zainteresowań.

Liczebność grup zajęciowych jest dostosowana tak do formy zajęć, jak i zaplanowanych efektów kształcenia poszczególnych modułów. Wykłady akademickie prowadzone są dla całego roku. Natomiast hospitacja zajęć przeprowadzona przez ZO PKA wykazała, że liczebność grup konwersatoryjnych i ćwiczeniowych wynosi około 20 osób. Grupy lektoratowe są mniejsze i liczą do 20 osób. W ten sposób studenci mogą rozwijać kompetencje społeczne, zgodnie z misją uczelni ucząc się współpracy i szacunku dla zróżnicowania kulturowego.

Studenci realizują program studiów poprzez wykłady, ćwiczenia, seminaria, lektoraty i praktyki. Studenci pozytywnie ocenili liczebność grup ćwiczeniowych, która w ich ocenie jest odpowiednia do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Zdaniem studentów odpowiednie są również proporcje liczby godzin form zajęć realizowanych na kierunku stosunki międzynarodowe.

Uczelnia na kierunku stosunki międzynarodowe nie prowadzi zajęć z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

Na studiach I stopnia na kierunku stosunki międzynarodowe praktyki zawodowe są obowiązkowe, a ich zaliczenie jest warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego. Wymiar praktyk to 160 godzin. Studenci mogą sami poszukiwać instytucji/przedsiębiorstwa do odbywania praktyk bądź skorzystać z oferty Działu Praktyk i Karier. ZO PKA odbył spotkania z przedstawicielami tego Działu, w czasie którego potwierdzono, że kontrola jakości tych praktyk przebiega dwukierunkowo: studenci mogą oceniać jakość oferowanych praktyk (i rzeczywiście: po negatywnych ocenach studentów w kilku przypadkach zrezygnowano ze współpracy z kilkoma instytucjami). Dział Praktyk i Karier kontaktuje się także z opiekunami studentów w poszczególnych instytucjach, by móc rzetelnie ocenić jakość pracy studenta. W przypadku studiów II stopnia praktyki nie są obowiązkowe, ale studenci są zachęceni do skorzystania z nich. Podobnie jak w powyższym przypadku: praktyki są organizowane przez studenta i nadzorowane przez uczelnię, albo są oferowane przy współpracy Działu Praktyk i Karier.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili organizację praktyk. Dział Praktyk i Karier Uczelni Łazarskiego posiada rozbudowaną bazę instytucji, w których studenci mają możliwość realizacji obowiązkowej praktyki. Są to między innymi: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, KPRM. Nie ulega wątpliwości, że są to instytucje pozwalające na zdobycie praktycznego przygotowania właściwego dla kierunku Stosunki Międzynarodowe

Studia obydwu stopni są prowadzone także w wersji anglojęzycznej, jako walidowane przez Coventry University z Anglii. Dzięki tej współpracy oferta zajęć prowadzonych w języku angielskim jest bardzo rozbudowana. Umowa z Coventry University wprost wymusza na Uczelni Łazarskiego dostosowanie programu nauczania w języku angielskim do wymagań brytyjskiej agencji zapewniania jakości kształcenia (The Quality Assurance Agency for Higher Education) i podlega jej ocenie. Coventry University prowadzi także stały monitoring na kierunku stosunki międzynarodowe, oceniając program nauczania oraz skuteczność uczelnianego systemu zapewniania jakości (sprawdzanie poprawności wystawiania ocen przez prowadzących). Program kształcenia w języku polskim jest wzorowany na programie w języku angielskim, co umożliwia wszystkim studentom uczestniczenie w brytyjskim modelu kształcenia. Zarówno program w języku polskim, jak i angielskim jest otwarty dla studentów zagranicznych. Zaangażowanie Działu Marketingu i Rekrutacji sprawia, że udział obcokrajowców jest ponadprzeciętny. Dla tej grupy studentów organizowane są zajęcia *Kultura i język polski*, pozwalające im na skorzystanie z oferty uczelni (w tym z zajęć pozaobowiązkowych).

Uczelnia ma podpisane umowy w ramach programu Erasmus Plus, które pozwalają studentom na wyjazdy do uczelni partnerskich. Studenci obecni podczas spotkania ZO PKA pozytywnie ocenili możliwość realizacji programu kształcenia w języku angielskim jak i realizację części specjalności w języku angielskim. Studenci uważają, że takie możliwości bardzo pozytywnie wpływają na ich wiedzę i umiejętności związane z wizytowanym kierunkiem studiów. Dzięki współpracy z Coventry University studenci mają możliwość spędzenia semestru w Anglii, co w przypadku kierunku stosunki międzynarodowe daje możliwość pogłębiania czynnej znajomości j. angielskiego, który pozostaje podstawowym językiem w badaniach. Realna współpraca z uczelniami angielskimi jest w warunkach polskich czymś wyjątkowym.

1.6

Ocena kryterium 1.6.: w pełni.

Polityka rekrutacyjna jest spójna i zgodna z obowiązującymi przepisami. Na studiach I stopnia ustalone są precyzyjne zasady przyjmowania kandydatów na studia (uchwała Senatu Uczelni z dn. 22 maja 2014). Warunkiem przyjęcia jest uzyskanie co najmniej 240 punktów uzyskanych na tzw. nowej maturze (podano również przeliczniki dla „starej matury”, matur zagranicznych czy matury międzynarodowej). W odniesieniu do studiów II stopnia wyszczególniono jedynie wymagane dokumenty. Rekrutacja na studia II stopnia ma charakter otwarty.

Należy stwierdzić, że proces rekrutacji jest przejrzysty i zapewnia równe szanse w podjęciu kształcenia na wizytowanym kierunku. Z punktu widzenia studentów liczba przyjmowanych kandydatów jest adekwatna do potencjału dydaktycznego Jednostki i umożliwia właściwą realizację procesu kształcenia. Na studiach I i II stopnia uczelnia promuje kandydatów, którzy rzeczywiście interesują się zgłębianiem stosunków międzynarodowych. Dodatkowym sposobem przyciągania kandydatów jest oferowanie zniżek między innymi: dla laureatów konkursów organizowanych przez Uczelnię Łazarskiego, finalistów olimpiad czy kandydatów mogących się wykazać szczególnymi osiągnięciami. Uczelnia nie ma barier architektonicznych dla osób

niepełnosprawnych i przyjmuje na studia osoby niepełnosprawne. Dla studentów pierwszego stopnia istnieje możliwość przyjęcia na studia przy osiągnięciu 200 punktów w procesie rekrutacyjnym za zgodą Rektora, między innymi ze względu na interes społeczny.

1.7

Ocena kryterium 1.7.: Wyróżniająco.

ZO PKA dzięki przeprowadzonej hospicacji zajęć, ocenie wybranych prac dyplomowych oraz prac zaliczeniowych potwierdził, że stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów. Umowa o współpracy z Coventry University nakłada w przypadku studiów prowadzonych w j. angielskim obowiązek wszechstronnego monitorowania systemu sprawdzania i oceniania osiągnięć studentów. Ocena prac śródrocznych, zaliczeniowych i dyplomowych podlega dodatkowej weryfikacji przez uczelnię partnerską, by możliwe było wydawanie podwójnego polsko-brytyjskiego dyplomu. Zasady stosowane w systemie monitorowania studiów anglojęzycznych wykorzystywane są także w odniesieniu do studiów prowadzonych w j. polskim. W przypadku prac licencjackich ocena prowadzona jest przez dwie osoby (promotor i recenzent), a magisterskich przez trzy (promotor i dwóch recenzentów).

Uczelnia nie stosuje na kierunku stosunki międzynarodowe technik kształcenia na odległość.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia takie jak kolokwia, prace przejściowe, egzaminy i prezentacje, są z punktu widzenia studentów adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. W ich opinii metody weryfikacji są nastawione na proces uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzanie oraz ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Podczas pisania pracy dyplomowej promotor czuwa nad realizacją założonych efektów kształcenia poprzez konsultacje ze studentami i seminaria dyplomowe.

W opinii studentów system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i rzetelny. Informacje nt. systemu oceny udostępniane są studentom w sylabusach oraz przedstawiane przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć dydaktycznych w semestrze. Przyjęte założenia są następnie konsekwentnie realizowane przez cały okres zajęć. Studenci wyrazili opinię, iż system zapewnia rzetelność oceny, porównywalność wyników oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci są na bieżąco informowani o wynikach prac etapowych, zaliczeń i egzaminów za pośrednictwem poczty elektronicznej, informatycznego systemu uczelni lub bezpośrednio przez nauczyciela akademickiego. Studenci mają również prawo do ubiegania się o egzamin komisyjny.

3. Uzasadnienie

Na wyróżnienie zasługuje z pewnością działalność Uczelni w aspekcie nawiązania do wzorców międzynarodowych. Oceniany kierunek jest prowadzony wspólnie Coventry University, co wymusza na Uczelni Łazarskiego dostosowanie programu nauczania w języku angielskim do wymagań brytyjskiej agencji zapewniania jakości kształcenia (The Quality Assurance Agency for Higher Education) i podlega jej ocenie. Uczelnia prowadząc kierunek wspólnie z renomowaną uczelnią zagraniczną bardzo konstruktywnie wykorzystuje wzorce międzynarodowe przyjmując standardy jakości kształcenia stosowane w szkolnictwie brytyjskim. Jest to bardzo szerokie uwzględnienie wzorców i doświadczeń krajowych i międzynarodowych właściwych dla danego zakresu kształcenia.

Wyróżniające są także perspektywiczne działania Uczelni zmierzające do efektywnego odczytania tendencji zmian zachodzących w dyscyplinach, z których wywodzi się kierunek studiów oraz nawiązania do potrzeb otoczenia społeczno – gospodarczego kierunku. Zakładane efekty kształcenia są w pełni spójne z obszarowymi efektami kształcenia opisanymi w rozporządzeniu MNiSW w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego. Na wyróżnienie zasługuje umiejętne wykorzystanie potencjału naukowo-dydaktycznego uczelni i włączenie do dyscypliny wiodącej: nauki o polityce; dyscyplin uzupełniających: historii, nauki o bezpieczeństwie oraz ekonomii. Opis efektów kształcenia jest powszechnie dostępny i zrozumiały dla wszystkich uczestników procesu dydaktycznego.

Program studiów odpowiada potencjałowi dydaktycznemu Uczelni. Przyjęte treści kształcenia, organizacja i realizacja procesu kształcenia umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Wyróżniające jest wykorzystanie praktyk zawodowych w procesie kształcenia. Tak długość tych praktyk, jak i pozyskiwanie do współpracy instytucji związanych ze stosunkami międzynarodowymi (m.in. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, przedstawicielstwa zagraniczne akredytowane w Polsce, etc.) pozwala na przykładowe ich włączenie do procesu dydaktycznego. Na studiach I i II stopnia studenci przechodzą od podstawowej do coraz bardziej pogłębionej wiedzy i umiejętności, co jest zgodne ze sposobem poznawania zgodnym z naturą ludzką.

Weryfikacja osiągania zakładanych efektów kształcenia odbywa się wieloetapowo. Efekty dla poszczególnych modułów nadzorują prowadzący zajęcia, a skuteczność procedur podlega wewnętrznej ocenie, za co odpowiadają kierownicy katedr. Efekty kształcenia dla kierunku stosunki międzynarodowe jako całości podlegają ocenie i weryfikacji w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej. System recenzowania prac jest dobrze zorganizowany, recenzujący muszą oceniać prace posługując się przygotowanym arkuszem recenzji. W przypadku studiów II stopnia osiągnięcie pogłębionej wiedzy i umiejętności gwarantowane jest zwiększoną do trzech liczbą recenzentów. Ocena przez ZO PKA wrywkowo wybranych prac dyplomowych potwierdza skuteczność przyjętych rozwiązań.

Uczelnia ma jasno określone procedury rekrutacyjne. Na wyróżnienie zasługuje to, że w przypadku rekrutacji na studia I stopnia są z góry ustalone wartości minimalne (240 pkt.), umożliwiające przyjęcie na studia. Jest to praktyka nieczęsto spotykana w Polsce, zwłaszcza wśród uczelni niepublicznych. Jednocześnie w sytuacjach wskazujących na interes społeczny Rektor ma prawo obniżyć wysokość progu do 200 pkt., co również zasługuje na uznanie. System weryfikowania sposobu monitorowania i oceniania postępów uczenia się jest wyróżniający. Uczelnia stosuje wewnętrzne i zewnętrzne (prowadzone we współpracy z Coventry University) ciągle monitorowanie sposobu oceniania postępu studentów.

Studenci są zadowoleni z procesu kształcenia na wizytowanym kierunku wskazując, jako jego mocne strony możliwość realizacji programu kształcenia jak i specjalności w języku obcym.

W opinii studentów proporcje liczby godzin różnych form zajęć są odpowiednie. Praktyce zawodowej przypisano efekty kształcenia, które student powinien zrealizować podczas jej odbywania. Proces rekrutacji jest przejrzysty i zrozumiały.

Z perspektywy studentów system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i rzetelny.

4. Zalecenia

Należy dążyć do realizacji działań związanych z planami dalszego rozwoju kierunku.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena: **Wyróżniająco**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1

Ocena kryterium 2.1.: Wyróżniająco.

Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

Minimum kadrowe dla wizytowanego kierunku w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich stanowi 8 osób, w tym 4 z dyscypliny nauki o polityce, 2 z zakresu dyscypliny historia oraz 2 ekonomia. W grupie nauczycieli ze stopniem doktora, liczącej także 8 osób, stopień doktora nauk o polityce, w ramach której sytuują się jako subdyscyplina stosunki międzynarodowe – posiada 6 osób, 1 jest z dyscypliny historia i 1 z dyscypliny ekonomia. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim. Analiza spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego obejmuje posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich, a także obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego. Na dzień wizytacji minimum kadrowe kierunku *stosunki międzynarodowe* prowadzonego na poziomie studiów I i II stopni stanowi 16 osób, w tym 8 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 8 doktorów. Zgodnie z Raportem Samooceny Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 17 osób, natomiast w związku z rozwiązaniem z dniem 29.02.2016 r. umowy o pracę z jedną osobą posiadającą stopień naukowy doktora minimum kadrowe, w tym grupa osób z powyższym stopniem naukowym uległy odpowiedniemu zmniejszeniu. Warunki, jakie powinno spełniać minimum kadrowe dla wizytowanego kierunku studiów określa rozporządzenie stanowiące poz. 4 Załącznika nr 1 raportu. W związku z powyższym do minimum kadrowego zalicza się 16 osób (w tym 8 nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 8 doktorów), gdyż mają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarom kształcenia, wskazanym dla tego kierunku studiów, w zakresie dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, w tym obszary, do których przyporządkowano oceniany kierunek są reprezentowane w minimum kadrowym przez co najmniej jednego nauczyciela akademickiego, co stanowi spełnienie wymagań określonych w § 12 ust. 1 i 3, § 14 ust 1 oraz § 15 ust 1 powyższego rozporządzenia. Dziesięciu nauczycieli akademickich reprezentuje dyscyplinę nauki o polityce (4 posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 6 doktorów), trzech dyscyplinę ekonomia (2 posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 1 doktor). Razem: 13 nauczycieli akademickich reprezentuje obszar nauk społecznych. Ponadto 2 nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 1 doktor reprezentują dyscyplinę historia z obszaru nauk humanistycznych.

Osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają wymogi określone w § 8 ust. 1 pkt 2 lit. d, w § 13 ust. 1 w/w rozporządzenia oraz w art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż wszyscy spełniają także wymóg określony w § 13 ust. 2 w/w rozporządzenia.

Akta osobowe osób stanowiących minimum kadrowe zawierają dokumentację poświadczającą uzyskanie i uznanie stopni i tytułów naukowych (w przypadku dwóch osób wskazane jest uzupełnienie dokumentacji potwierdzającej uprawnienia Uczelni działającej w obszarze UE do nadawania danego stopnia naukowego – szczegóły w Załączniku nr 4 raportu). Dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy (umowy o pracę) zawierają informacje o Uczelni, jako podstawowym lub dodatkowym miejscu pracy zgodnie z art. 119 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Dokumentacja, informacje zamieszczone w zintegrowanym systemie o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, a w szczególności oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwalają na stwierdzenie, iż osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają także warunki określone w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W świetle raportu samooceny oraz przedstawionej dokumentacji Uczelnia zatrudnia na umowę o pracę łącznie 60 nauczycieli akademickich. Jest ona podstawowym miejscem pracy dla 49 nauczycieli, z tego 31 na wizytowanym kierunku, przy czym 13 z nich wchodzi do minimum kadrowego. 5 z nich to samodzielni nauczyciele akademicki a 8 to doktorzy. Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum

kadrowe, do liczby studentów kierunku dla obszaru nauk społecznych, jako wiodącego, określa § 17 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia stanowiącego poz. 4 Załącznika nr 1 raportu. W przypadku wizytowanej Uczelni i kierunku **wynosi on 1:65 /16 nauczycieli akademickich w minimum oraz 1039 studentów I i II stopnia/**. Jako że obowiązujące minimum dla kierunków studiów w obszarach: nauk społecznych i nauk humanistycznych wynosi nie mniej niż 1:120, oznacza to, że ten warunek został także spełniony.

2.2.

Ocena kryterium 2.2.: Wyróżniająco.

Dorobek naukowy kadry, w tym tworzącej minimum kadrowe, sprowadza się do szeroko rozumianych stosunków międzynarodowych. Obejmuje on, generalnie rzecz biorąc, taką problematykę jak: teoria stosunków międzynarodowych, międzynarodowe stosunki polityczne, międzynarodowe stosunki gospodarcze, historia stosunków międzynarodowych, integracja europejska, polityki szczegółowe Unii Europejskiej, stosunki Unia Europejska - państwa pozaunijne, bezpieczeństwo międzynarodowe. Kwalifikacje kadry pokrywają wszystkie potrzeby dydaktyczne kierunku. Wszyscy nauczyciele akademicy tworzący minimum kadrowe posiadają bardzo duże doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych. Pozycja kadry kierunku w środowisku naukowym jest bardzo wysoka. Kierunek stosunki międzynarodowe realizowany jest w bliskiej współpracy z Instytutem Studiów Politycznych PAN, poprzez wspólną jednostkę organizacyjną zajmującą się badaniami naukowymi i zatrudnienie części kadry kierunku zarówno w Pan, jak i na Uczelni Łazarskiego.

2.3.

Ocena kryterium 2.3.: w pełni.

Z deklaracji władz Uczelni wynika, że kompletując kadre na kierunku stosunki międzynarodowe, kierowały się zasadą pozyskiwania osób o najwyższych kwalifikacjach, potwierdzonych tytułami i stopniami naukowymi oraz zawodowymi, dorobkiem naukowym i dydaktycznym. Uruchamiając kierunek sięgnięto przede wszystkim do pracowników naukowych ISP PAN, od lat jednego z czołowych ośrodków badawczych w Polsce. W przypadku kadry doktorskiej pozyskano do współpracy wielu doktorantów i absolwentów studiów doktoranckich o specjalizacjach przydatnych w realizacji programu kształcenia. Otrzymali oni tym samym nie tylko możliwość pracy w wyuczonym zawodzie, wykorzystania swojego dorobku dydaktyczno – naukowego ale również dalszego rozwoju na niwie naukowej. Wielu z nich współpracuje z uznanymi ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Widoczne są tu działania zmierzające do internacjonalizacji kadry ocenianego kierunku. Na podkreślenie zasługuje realizacja studiów w języku angielskim, w porozumieniu z Coventry University.

W Uczelni funkcjonuje system wsparcia badań naukowych służących rozwojowi kadry dydaktycznej. Pokrywane są koszty publikacji nauczycieli akademickich oraz ich udział w konferencjach naukowych. W ramach kierunku stosunki międzynarodowe wydawany jest periodyk, ujęty na liście czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – obecnie posiada on 13 pkt. Jest to ważne forum publikowania wyników badań nauczycieli realizujących wizytowany kierunek studiów. System wsparcia badań naukowych i rozwoju naukowego zyskał wysoką ocenę pracowników, wyrażoną w trakcie spotkania ZO z nauczycielami akademickimi.

Łącznie w latach 2011 – 2015 w skali Uczelni doktoraty uzyskało 10 osób, w tym 4 z wizytowanego kierunku zaś 7 osób stopień naukowy doktora habilitowanego. Z tych ostatnich 3 osoby są w minimum kadrowym kierunku stosunki międzynarodowe.

W polityce kadrowej, także w kontekście doboru kadry, jej motywacji do podnoszenia kwalifikacji naukowych i dydaktycznych, wykorzystywane są ankiety przeprowadzane przez studentów, hospitacje zajęć, okresowe oceny nauczycieli akademickich. Zespołowi Oceniającemu okazano przykładową dokumentację z tego zakresu – nie budzi ona zastrzeżeń. Wyniki są udostępniane pracownikom i studentom i wykorzystywane w procesie weryfikacji wewnętrznego systemu jakości kształcenia.

2.4.

Ocena kryterium 2.4.: Wyróżniająco.

W trakcie wizytacji Zespół Oceniający zapoznał się z dokumentacją oraz przeprowadził stosowne rozmowy,

które potwierdzają w całej rozciągłości dane zawarte w raporcie samooceny. Wynika z nich, że w ramach kierunku stosunki międzynarodowe prowadzone są dobrze sprofilowane badania naukowe w zakresie obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie nauki oraz dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się przyjęte efekty kształcenia. W tym zakresie realizowane są przyjęte kilkuletnie główne i szczegółowe programy badawcze Katedry Międzynarodowych Stosunków Politycznych oraz Katedry Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych. We współpracy z ISP PAN, w ramach Centrum Naukowego, w latach 2009 – 2014 realizowany był temat główny: *Polska – Europa – Stany Zjednoczone oraz kształtowanie się nowego ładu międzynarodowego. Ujęcie diagnostyczne – prognostyczne*, rozpisany na 10 problemów szczegółowych. Na lata 2015 – 2020 przyjęty został nowy główny temat badawczy: *Geneza, przesłanki, cele i skutki zawarcia umowy o Partnerstwie Handlowo – Inwestycyjnym między UE i USA: implikacje dla Polski*. W tych ramach sformułowanych zostało 6 tematów szczegółowych.

Badania naukowe realizowane są w powiązaniu z takimi jednostkami naukowym jak np.: ISP PAN, Coventry University, Bocconi University, Minot University. Podejmowane są też projekty we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera, Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej i innymi podmiotami o charakterze think-tanków.

W rezultacie prowadzonych badań opublikowano szereg monografii i prac zbiorowych wykorzystywanych w realizacji wielu przedmiotów, co ZO stwierdził przy analizie sylabusów. O randze prowadzonych badań świadczy fakt, iż w 2013 roku Jednostka otrzymała kategorię naukową B. Należy dodać, że w ramach kierunku stosunki międzynarodowe wydawany jest kwartalnik „Myśl ekonomiczna i polityczna”, który ma międzynarodową radę naukową i w którym publikuje się artykuły w językach konferencyjnych. Ich autorzy za ich publikacje otrzymują obecnie 13 pkt.

2.5.

Ocena kryterium 2.5.: w pełni.

Dorobek naukowy kadry, w tym tworzącej minimum kadrowe, sprowadza się do szeroko rozumianych stosunków międzynarodowych. Obejmuje on taką problematykę jak: teoria stosunków międzynarodowych, międzynarodowe stosunki polityczne, międzynarodowe stosunki gospodarcze, historia stosunków międzynarodowych, integracja europejska, polityki szczegółowe Unii Europejskiej, stosunki Unia Europejska - państwa pozaunijne, bezpieczeństwo międzynarodowe. Wizytacja pozwoliła potwierdzić, że prowadzona w ramach kierunku stosunki międzynarodowe działalność naukowo-badawcza łączy się bezpośrednio z procesem dydaktycznym. Badania zdecydowanej większości nauczycieli akademickich uwzględniają potrzebę realizacji kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia. Jak wykazała dokumentacja, rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji. Doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku wpływa też aktywność Studenckich Kół Naukowych, kierowanych przez pracowników Instytutu z tytułem doktora.

Wartym podkreślenia jest także fakt organizacji szeregu konferencji naukowych o tematyce związanej ściśle z elementami programu nauczania na kierunku.

3. Uzasadnienie

Liczba 8 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 8 doktorów z nawiązką spełnia prawne kryterium liczby osób zaliczonych do minimum kadrowego. Spełnione są też pozostałe wymogi formalne zaliczenia do minimum kadrowego. Spełniony jest również wymóg reprezentowania przez minimum kadrowe obszarów wiedzy odpowiadających obszarom kształcenia, do których odnoszą się efekty kształcenia. Określiła je uchwała Nr 7/2015 Senatu Uczelni z dnia 7 listopada 2013 r. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa. Liczba 16 nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku wynoszącej 1039.

Oceniany kierunek stosunki międzynarodowe niewątpliwie **wyróżnia się** jakością kadry naukowo – dydaktycznej, wynikającej z bardzo bliskiej współpracy Instytutem Studiów Politycznych PAN. Władze Uczelni, kompletując kadrę na kierunku stosunki międzynarodowe, kierowały się zasadą pozyskiwania osób o najwyższych kwalifikacjach, potwierdzonych tytułami i stopniami naukowymi oraz zawodowymi, dorobkiem naukowym i dydaktycznym. Nauczycielami akademickimi związanymi z wizytowanym kierunkiem są przede

wszystkim pracownicy naukowi ISP PAN, od lat jednego z czołowych ośrodków badawczych w Polsce.

Analiza dokumentów przedstawionych przez Uczelnię, w tym przydziału zajęć dydaktycznych dla poszczególnych pracowników, a także ustalenia własne Zespołu Oceniającego przeprowadzone m.in. w trakcie hospitacji zajęć dydaktycznych upoważniają do stwierdzenia, że nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku posiadają dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia.

Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej. W jej wyniku na wizytowanym kierunku wykrystalizował się już trzon nauczycieli akademickich, optymalny z punktu widzenia programu studiów i realizacji zakładanych efektów kształcenia, w tym realizowanych specjalności. Funkcjonuje też efektywny system wspierania badań naukowych oraz awansów doktorskich i habilitacyjnych. Polityka kadrowa oraz system wsparcia rozwoju naukowego zyskały wysoką ocenę pracowników, wyrażoną w trakcie spotkania ZO z nauczycielami akademickimi.

Jednostka prowadzi dobrze zorganizowane badania naukowe, które ogniskują się wokół dyscyplin naukowych, w ramach których realizowane są kierunki studiów. W przypadku badań prowadzonych w ramach kierunku stosunki międzynarodowe są one skorelowane z zakresem obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie nauki oraz dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się przyjęte efekty kształcenia. W prowadzonych badaniach, służących realizacji przyjętych kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie dyscypliny nauki o polityce, cenne jest godzenie międzynarodowego i jednocześnie narodowego spojrzenia na szereg procesów społecznych i politycznych zachodzących w okresie globalizacji. Elementem **wyróżniającym** oceniany kierunek jest ścisła współpraca naukowa z ISP PAN, w ramach Centrum Naukowego, a także realizacja badań naukowych w powiązaniu z takimi zagranicznymi jednostkami naukowymi jak np.: Coventry University, Bocconi University, Minot University. Podejmowane są też projekty we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera, Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej i innymi podmiotami o charakterze think-tanków.

Działalność naukowo – badawcza realizowana w ramach kierunku stosunki międzynarodowe bezpośrednio łączy się z procesem dydaktycznym. Jej rezultaty są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia. Dotyczą podstawowych problemów mieszczących się w mozaice przedmiotów składających się na siatkę zajęć na kierunku. Także funkcjonujące struktury organizacyjne, a więc Katedra Międzynarodowych Stosunków Politycznych oraz Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych obejmują swoimi zainteresowaniami powyższy kontekst. W tych przedsięwzięciach widoczny jest też udział studentów, tak w aspekcie merytorycznym jak organizacyjnym.

4. Zalecenia

Wobec dyskutowanej z ZO kwestii aplikowania o uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w zakresie nauk o polityce wskazane jest podjęcie działań służących rozwojowi kadry i badań naukowych oraz powołaniu struktur rozszerzających potencjał Uczelni o inne, poza stosunki międzynarodowe, działy nauk o polityce. Wskazany jest więc rozwój kadry, badań, oraz struktur w zakresie teorii polityki, myśli politycznej, systemów politycznych, komunikowania politycznego oraz polityk publicznych.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena: **W pełni**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Ocena kryterium 3.1.: w pełni.

W procesie kształcenia Uczelnia współpracuje z szerokim spektrum interesariuszy zewnętrznych funkcjonujących w przestrzeni społecznej, gospodarczej, administracyjnej, medialnej, ale i politycznej oraz dyplomatycznej. Przedłożona ZO dokumentacja jednoznacznie potwierdza, że Uczelnia - także w odniesieniu do kierunku *stosunki międzynarodowe* - taką współpracę realizuje. Wskazano tu na takie podmioty jak: Instytut Studiów Politycznych PAN, Polsko-Białoruska Izba Handlowo-Przemysłowa; Instytut Kreowania Przedsiębiorczości; AirClub Centrum Podróży Stanisław Modliński sp. j.; Vos Logistics Sp. z o.o.; Polsko Kazachstańska Izba Handlowa-Przemysłowa; PEKAO S.A.; FCE CreditPolska S.A.; Naczelną Dyрекcyję Archiwów Państwowych; Rohlig Suus Logistics Sp. z o.o.; Legat ViP Sp. z o. o.; "Odessa Wine" Lux Service; Centrum -P Sp. z o. o.; EDITIO Beata, (Bociąg; Teo Vision; Entrant; PANEK SA; BNP Paribas Securities Services SKA; CPD MSW. Ich przedstawiciele, jako interesariusze zewnętrzni, uczestniczyli w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, dostosowywaniu efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy, określaniu sylwetki absolwenta. Czynione to jest poprzez cyklicznie przeprowadzane sformalizowane konsultacje z podmiotami zewnętrznymi - na Uczelni powołane zostały Rady Ekspertkie, działające przy każdym kierunku studiów.

Wspólną platformą działań interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, władz kierunku, wydziału i uczelni jest też projekt Akademickiego Centrum Mentoringu. W jego ramach m.in. zorganizowano kilka debat z udziałem organizacji, które zajmują się w Polsce profesjonalnie mentoringiem oraz instytucji współpracujących z Uczelnią. Współpraca z otoczeniem zewnętrznym przejawia się również powierzaniem prowadzenia zajęć dydaktycznych osobom legitymującym się znacznym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią, np. dyplomatom, doradcom, urzędnikom administracji publicznej - m.in. byłej wiceminister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

3.2

Ocena kryterium 3.2.: nie dotyczy.

3. Uzasadnienie

Uczelnia w szerokim zakresie, i w sposób sformalizowany, współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym i politycznym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców. Współpraca ta ma bardzo istotne znaczenie dla kondycji Uczelni – jako podmiotu niepublicznego, by pozyskać kandydatów na studia musi dysponować przemyślaną i konkurencyjną ofertą dydaktyczną. Istotnym argumentem są tu właśnie szczególnie bliskie relacje z interesariuszami zewnętrznymi, bezpośrednie kontakty z podmiotami w sferze społecznej, gospodarczej i politycznej.

Uczelnia wykazuje intensywne, trwałe i udokumentowane więzi z interesariuszami zewnętrznymi. Wyrażają się one w różnych, ważnych dla funkcjonowania Uczelni i ocenianego kierunku aspektach, w tym przede

wszystkim w konsultacjach i wdrażaniu kierunkowych oraz przedmiotowych elektów kształcenia, wypracowywaniu programów nauczania, realizacji praktyk zawodowych.

Współpraca ta oparta jest zarówno o relacje z podmiotami społecznymi, gospodarczymi i politycznymi jak i organizacjami pozarządowymi, think tankami, w ramach Centrum Naukowego Instytutu Studiów Politycznych PAN i Uczelni Łazarskiego, Rady Ekspertów funkcjonującej przy każdym kierunku studiów oraz z Akademickiego Centrum Mentoringu.

Uczelnia posiada szeroką współpracę także z podmiotami zagranicznymi, w tym z Coventry University, wspólnie z którym wypracowane zostały kierunkowe efekty kształcenia oraz program na ścieżce kształcenia w języku angielskim. Dzięki temu, w oparciu o stosowną umowę, studenci ocenianego kierunku mają możliwość uzyskania dwu dyplomów: uczelni macierzystej i w/w uniwersytetu zagranicznego. W tym wymiarze, a więc międzynarodowym, ważna jest też współpraca z międzynarodowymi firmami i uczelniami ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Włoch i innych.

4. Zalecenia

Należy kontynuować i intensyfikować współpracę z otoczeniem zewnętrznym, tak w wymiarze krajowym jak i międzynarodowym. Wskazane jest formalizowanie umów, o których mowa w art. 168 a lub 168 b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Warto też, w kontekście planów zmierzających do uzyskania uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora nauk społecznych w zakresie nauk o polityce rozbudowywać współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi w także i w takiej perspektywie.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena: **Wyróżniająco**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1

Ocena kryterium 4.1.: w pełni.

Kampus Uczelni Łazarskiego został od podstaw wybudowany na potrzeby uczelni wyższej. Budowa trwała od 1996 do 2002 roku. Powierzchnia zabudowy wynosi 6 934,4 m², całkowita – 19 988,2, kubatura 79 307,7 m³. Wszystkie pomieszczenia są w pełni funkcjonalne z punktu widzenia potrzeb dydaktycznych, nowoczesnie wyposażone w sprzęt komputerowy i multimedialny.

Budynek Uczelni jest budynkiem nowym, funkcjonalnym, zapewnia studentom i pracownikom będącym osobami niepełnosprawnymi ruchowo dobry dostęp. Wszystkie wejścia/wyjścia (w tym ewakuacyjne) są

bezpogowe, z poziomu gruntu. Pion rektoratu pozwala na bezdotykowe znalezienie się w budynku i dotarcie do pięciu przestronnych, oprogramowanych odpowiednio wind (opóźnienie czasowe ruchu drzwi i czujniki ruchu, przyciski duże, oznakowane w języku Braille'a), co zapewnia dostęp do wszystkich pomieszczeń. Wewnątrz budynku wejścia do pomieszczeń są odpowiednio szerokie do wjazdu wózków inwalidzkich i również bezpogowe.

W każdym pomieszczeniu dydaktycznym zaadaptowano miejsce dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim. Ergonomicznie i technicznie dostosowano toalety oraz oznakowano je z zewnątrz. Osoby poruszające się samochodem mają możliwość parkowania na wydzielonych i oznakowanych stanowiskach tuż przy bezdotykowym wejściu do budynku (sektor D).

Studenci korzystają z Internetu bezprzewodowego, który obejmuje całą Uczelnię. Oprócz sal dydaktycznych na Uczelni dostępne są dla studentów: kafeteria, barek, punkt ksero, bankomat, automat do sprzedaży biletów komunikacji miejskiej, automaty z napojami, słodyczami i przekąskami. Oprócz sal dydaktycznych na Uczelni dostępne są dla studentów m.in. kaplica oraz oratory (pomieszczenie do skupienia i refleksji dla wyznawców innych religii niż rzymskokatolicka).

4.2

Ocena kryterium 4.2.: w pełni.

Biblioteka Uczelniana udostępnia zbiory z dziedziny politologii, stosunków międzynarodowych, handlu zagranicznego, statystyki, matematyki, ekonometrii, historii, geografii, biurowości, prawa i administracji, ekonomii, zarządzania, informatyki, rachunkowości, finansów, marketingu oraz bogaty księgozbiór o charakterze ogólnokształcącym, głównie w języku angielskim. Z punktu widzenia potrzeb ocenianego kierunku, biblioteka jest bardzo bogato zaopatrzona w książki i wydawnictwa ciągłe.

Zbiory biblioteki obejmują ok. 80 tysięcy woluminów książek oraz ok. 3,5 tysiąca woluminów roczników czasopism retrospektywnych. Co roku do zbiorów Biblioteki trafia ponad 1,5 tys. książek. Na bieżąco prenumeruje 50 tytułów czasopism specjalistycznych polskich i zagranicznych w postaci drukowanej. Biblioteka posiada także ponad tysiąc jednostek zbiorów na nośnikach elektronicznych (CD-ROM-y, DVD).

Czytelnia ma 100 miejsc, w tym 31 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, w tym 4 komputery, na których przez Internet odbierany jest wyłącznie katalog Biblioteki, oraz sieć bezprzewodowa dla użytkowników laptopów. Do dyspozycji użytkowników znajdują się kopiarki, drukarka (oprogramowanie do obsługi zdalnego wydruku wyników wyszukiwania) i skaner samoobsługowy. Wolny dostęp do znaczącej części zbiorów w układzie działowym ułatwia kontakt z piśmiennictwem. W październiku 2014 r. przystąpiono do montażu dwóch specjalnych stanowisk (meble, zestawy komputerowe, akcesoria) dla osób niewidomych, niedowidzących i z niepełnosprawnościami ruchowymi.

System biblioteczny „Patron 4” umożliwia zdalny dostęp do katalogu, zamawianie i rezerwację książek oraz zdalne zapisywanie się do biblioteki.

Biblioteka zapewnia dostęp na terenie całej Uczelni lub także z domu (na hasło) do bazy Wirtualnej Biblioteki Nauki, baz danych otrzymywanych nieodpłatnie w ramach licencji krajowej za pośrednictwem ICM UW) oraz innych baz, prenumerowanych z budżetu Uczelni.

Pracownicy Biblioteki przeszli szkolenie z zakresu obsługi studentów niedowidzących i niewidomych oraz kwestii prawnych związanych z digitalizacją zbiorów na podstawie art. 33 prawa autorskiego. Uczelnia jest doposażona w książki elektroniczne na czytniki dla osób ze słabym wzrokiem. Na terenie uczelni w pracowniach i bibliotece znajdują się podnóżki z regulowanym podparciem stóp dla osób z problemami z kręgosłupem oraz krążeniowymi.

Godziny otwarcia biblioteki są w opinii studentów odpowiednie i adekwatne do ich potrzeb.

4.3

Ocena kryterium 4.3.: nie dotyczy.

W ramach wizytowanego kierunku studiów nie jest prowadzone kształcenie na odległość.

3. Uzasadnienie

Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do infrastruktury w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów

oraz udziału w badaniach. O właściwym stanie bazy dydaktycznej świadczy treść dokumentów przedstawionych przez Uczelnię. Znajduje ona potwierdzenie we własnych ustaleniach ZO, dokonanych m.in. w ramach lustracji pomieszczeń dydaktycznych.

Zasoby biblioteczne Uczelni, dedykowane potrzebom ocenianego kierunku zaspokajają jego potrzeby. O właściwym stanie zasobów bibliotecznych świadczy treść dokumentów przedstawionych przez Uczelnię. Znajduje ona potwierdzenie we własnych ustaleniach ZO, dokonanych m.in. w ramach lustracji pomieszczeń bibliotecznych i zasobów magazynowych biblioteki. Jednostka zapewnia w pełni studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym dostęp do lektury obowiązkowej zalecanej w sylabusach oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną i naukową jednostki. W ich opinii liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych są odpowiednie. Sale posiadają sprzęt audiowizualny wykorzystywany przez nauczycieli akademickich podczas zajęć. Studenci mają dostęp do sal i pracowni w celu wykonywania zadań w ramach programu studiów i prowadzenia badań naukowych.

4. Zalecenia

Brak.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena: **W pełni**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Ocena kryterium 5.1.: w pełni.

Studenci kierunku stosunki międzynarodowe pozytywnie ocenili system opieki naukowej i dydaktycznej. Nauczyciele akademicy są dostępni w godzinach konsultacji dostosowanych do prowadzonych form kształcenia. Dodatkowo istnieje możliwość nawiązania kontaktu za pośrednictwem poczty elektronicznej. Informacje na temat konsultacji i kontakt do nauczycieli akademickich są dostępne na stronie internetowej oraz w budynkach Wydziału. W opinii studentów materiały przekazywane przez nauczycieli akademickich są dobrej jakości i są przydatne przy osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Studenci mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków bezpośrednio u władz wydziału i poprzez przedstawicieli w samorządzie studenckim. Studenci są zadowoleni z takich rozwiązań i w ich opinii dostępne formy zgłaszania skarg i wniosków są wystarczające i skuteczne. Studenci widzą zaangażowanie władz wydziału w kwestii rozwiązywania problemów i są z tego zadowoleni.

Harmonogram zajęć oraz obciążenia semestralne zostały przez studentów ocenione pozytywnie. Ich zdaniem obciążenie jest odpowiednie i umożliwia realizację założonych celów. Podkreślili oni, że sekwencja zajęć dydaktycznych pozwala na stopniowe zwiększanie poziomu trudności, treści zajęć nie powtarzają się.

Studenci mają możliwość studiowania w ramach indywidualnego programu w tym planu studiów oraz w ramach indywidualnej organizacji studiów. Na podstawie analizy stosowanych regulacji można stwierdzić, że studenci mają możliwość uzyskania indywidualnego programu w tym planu studiów w przypadku, gdy ich łączna średnia ocen ze studiów wynosi co najmniej 4.0. Studenci korzystają z możliwości indywidualizacji procesu kształcenia i pozytywnie oceniają proces jego uzyskania.

Zasady dyplomowania są znane studentom wizytowanego kierunku. Wyboru promotora dokonują poprzez zgłoszenie się do konkretnego nauczyciela akademickiego. Temat pracy jest uzgadniany z promotorem pracy dyplomowej. Studenci pozytywnie oceniają proces dyplomowania w tym, tryb wyboru promotora, tematu pracy oraz wsparcie merytoryczne otrzymywane w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej.

Jednostka wspiera działania Kół Naukowych poprzez dofinansowanie ich działalności oraz udostępnianie infrastruktury do realizacji projektów. Studenci mają możliwość współuczestniczenia w badaniach naukowych i są uwzględniani w efektach tych prac. Studenci działający w Kołach Naukowych organizują lub współorganizują konferencje naukowe związane z ich kierunkiem studiów. Większość studentów organizujących konferencję przedstawia na nich swoje prace badawcze, publikację i prezentację. Koła Naukowe otrzymują odpowiednie środki finansowe na swoją działalność. Przedstawiciele Kół Naukowych pozytywnie ocenili współpracę z władzami wydziału.

Świadczenia Pomocy Materialnej są przyznawane studentom na podstawie regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uczelni Łazarskiego. Regulamin jest ustalany przez Rektora w porozumieniu z samorządem studenckim zgodnie z art. 186 ust. 1 Ustawy. Studenci mają zapewnioną możliwość ubiegania się o wszystkie świadczenia przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału dotacji dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu, uwzględniając proporcję między stypendiami socjalnymi, a stypendiami rektora dla najlepszych studentów. Świadczenia przyznawane są przez Dziekana i Rektora. Studenci pozytywnie ocenili regulacje dotyczące przyznawania świadczeń Pomocy materialnej podkreślając ich zrozumiałość i przejrzystość. Na podstawie analizy własnej można stwierdzić, że tryb i warunki przyznawania świadczeń pomocy materialnej są zgodne z Ustawą prawo w szkolnictwie wyższym.

5.2

Ocena kryterium 5.2.: w pełni.

Studenci kierunku stosunki międzynarodowe mają możliwość udziału w międzynarodowych wymianach. Proces kształcenia jest w ich opinii przygotowany do mobilności zagranicznej poprzez program studiów i specjalności w języku angielskim, lektoraty realizowane w ramach kierunku studiów. Studenci mają możliwość wyjazdu w ramach międzynarodowego programu Erasmus+ oraz na podstawie umów bilateralnych. Odpowiedni dostęp do informacji na temat mobilności jest zapewniony poprzez stronę internetową wydziału i dziekanat. Zainteresowanie wymianami w ramach programu Erasmus+ jest spore. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie oceniają organizację procesu wymiany i otrzymywane wsparcie, co w połączeniu z możliwością dodatkowego rozwoju, poznania innych kultur jest przez nich traktowane jako bardzo dobra możliwość do zdobycia nowego doświadczenia, poszerzenia horyzontów w ramach studiowanego kierunku.

5.3

Ocena kryterium 5.3.: w pełni.

Studenci kierunku stosunki międzynarodowe mają możliwość kontaktu z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Uczelnia Łazarskiego współpracuje z szerokim spektrum firm i instytucji związanych z wizytowanym kierunkiem studiów. Studenci mają możliwość odbywania praktyk w firmach współpracujących z Uczelnią, w administracji rządowej oraz w instytucjach zewnętrznych.

Dział Praktyk i Karier realizuje szkolenia i doradztwo zawodowe mające na celu ułatwienie studentom procesu wchodzenia na rynek pracy. Dodatkowo organizuje spotkania z pracodawcami na temat rynku pracy oraz organizuje szkolenia tematyczne prowadzone przez przedstawicieli firm, które mają na celu rozwój studentów kierunku stosunki międzynarodowe.

Władze Uczelni wspierają działalność samorządu studenckiego poprzez dofinansowanie ich działalności. Samorząd Studencki organizuje wydarzenia kulturalne jak i wspierające proces kształcenia. Samorząd Studencki aktywnie włącza się w proces zapewniania jakości kształcenia poprzez swoich przedstawicieli w komisji dydaktycznej. W Uczelni Łazarskiego za przeprowadzenie ankiet oceny zajęć dydaktycznych odpowiada

Samorząd Studencki. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Uczelni jak i oferowane przez nich wsparcie.

Z punktu widzenia studentów obecnych podczas spotkania ZO PKA działania podejmowane przez Wydział w kontekście stwarzania warunków do kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym są na wysokim poziomie.

5.4

Ocena kryterium 5.4.: w pełni.

Jednostka stwarza odpowiednie warunki do kształcenia osób z niepełnosprawnościami. Istnieje możliwość indywidualizacji w ramach indywidualnej organizacji studiów, który umożliwia studentom realizację wszystkich założonych efektów kształcenia w formie dostosowanej do niepełnosprawności. Proces ubiegania się o indywidualizację studiów jest przejrzysty i zrozumiały i z punktu widzenia studentów znacząco ułatwia realizację programu studiów poprzez m.in. odpowiednie ułożenie planu zajęć.

Studenci z innymi niepełnosprawnościami, niż ruchowe, mogą liczyć na specjalne metody egzaminowania jak i przystosowanie form zajęć do ich niepełnosprawności.

Studenci z niepełnosprawnościami mają prawo ubiegać się o stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami.

Studenci pozytywnie oceniają wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. Na podstawie analizy własnej można stwierdzić, że Jednostka zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5

Ocena kryterium 5.5.: w pełni.

Dostęp do informacji na temat programu kształcenia i procedur toku studiów studenci mają zapewniony poprzez stronę internetową i informatyczny system Uczelni. Znajdują się tam informacje dotyczące programu kształcenia i funduszu pomocy materialnej.

Godziny otwarcia działów odpowiadających za obsługę studentów, są dostosowane do potrzeb tej grupy społeczności akademickiej. Studenci pozytywnie ocenili kompetencje oraz kulturę pracy pracowników powyższych działów.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili dostęp do informacji na temat programu kształcenia oraz funduszu pomocy materialnej.

3. Uzasadnienie

Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się poprzez odpowiednią pomoc naukową, dydaktyczną i materialną. Sekwencja zajęć dydaktycznych pozwala na stopniowe zwiększanie poziomu trudności oraz brak powtarzania treści. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów poza zajęciami w ramach godzin przyjęć oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Studenci kierunku stosunki międzynarodowe mają możliwość skorzystania z programów wymiany zagranicznej. Wydział wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz we wchodzeniu na rynek pracy poprzez współpracę z przedsiębiorstwami oraz działalność Działu Praktyk i Karier.

Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia oraz ubiegania się o stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami.

Studenci mają zapewnioną kompetentną obsługę administracyjną oraz dostęp do informacji dot. procesu kształcenia poprzez informatyczny system Uczelni oraz stronę internetową Wydziału.

4. Zalecenia

Zaleca się dalszy rozwój form współpracy z otoczeniem zewnętrznym, w których studenci będą aktywnie uczestniczyć.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena: **Wyróżniająco**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

6.1

Ocena kryterium 6.1.: Wyróżniająco.

6.1.1

W ramach wdrożonego w Uczelni Łazarskiego w Warszawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Komisja ds. Jakości Kształcenia działająca na Wydziale Ekonomii i Zarządzania poddaje ocenie proces projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w nim interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Na podstawie dokonanej oceny uznano, iż powyższy proces przebiega właściwie, zgodnie z wdrożoną, ogólnouczelnianą procedurą dotyczącą tworzenia, oceny i doskonalenia programu kształcenia, która reguluje także udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Nauczyciele akademicki, jako interesariusze wewnętrzni biorą czynny udział w procesie projektowania efektów kształcenia poprzez opracowanie sylabusów przedmiotów wraz z formami realizacji efektów kształcenia oraz metodami ich weryfikacji. Z kolei w procesie doskonalenia dokonują ich przeglądu na podstawie którego mają możliwość zgłoszenia zmian. Ponadto udział nauczycieli akademickich w powyższym procesie odbywa się także poprzez prace w Komisji ds. Jakości Kształcenia. W przypadku studentów, jako interesariuszy wewnętrznych udział w procesie projektowania i doskonalenia programu kształcenia odbywa się poprzez Samorząd Studencki oraz przedstawicieli w Komisji ds. Jakości Kształcenia. Opinie studentów w zakresie oceny procesu dydaktycznego, w tym oferty programowej systematycznie pozyskuje się w zamawianym przez Uczelnię badaniu satysfakcji ze studiowania. Podczas wizytacji przedłożono do wglądu stosowne poprawnie opracowane sprawozdanie, które oprócz danych statystycznych, zawiera analizę i ocenę słabych i mocnych stron Uczelni. W ramach słabych stron zidentyfikowanych przez studentów, wymagających podjęcia działań doskonalących wskazano na niski poziom zajęć z języków obcych, szczególnie z języka niemieckiego oraz potrzebę realizacji zajęć praktycznych przygotowujących do podjęcia pracy w konkretnym zawodzie, umożliwiających wejście na rynek pracy poprzez nabycie odpowiednich umiejętności i kwalifikacji, których dotychczas brakowało w ofercie dydaktycznej Uczelni. A zatem w ramach zgłoszonego zapotrzebowania odpowiednio udoskonalono proces kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych w tworzeniu programu kształcenia odbywa się przez nauczycieli

akademickich- praktyków, którzy na bieżąco przenoszą na proces kształcenia doświadczenia oraz oczekiwania i potrzeby rynku pracy, jak również Radę Ekspertką zrzeszającą przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego oraz w ramach współpracy interesariuszy z Działem Praktyk i Karier. W odniesieniu do kierunku *stosunki międzynarodowe* interesariusze zewnętrzni zgłosili potrzebę dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy, która realizowana jest poprzez wprowadzenie przedmiotów tj. „Mediacje w konfliktach międzynarodowych”; „Zastosowanie baz danych w analizach międzynarodowych”; „Kształtowanie strategii krajowych i międzynarodowych”, które poszerzają wiedzę studentów z zakresu Unii Europejskiej oraz wskazują na potrzebę praktycznego wykorzystania wiedzy teoretycznej i badawczej. Co więcej mając na uwadze potrzeby rynku pracy przeprowadzono konsultacje z sześcioma przedstawicielami przedsiębiorstw zagranicznych wchodzących na polski rynek pracy, w tym pozyskano cenne informacje dotyczące kluczowych efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji miękkich, których realizacja odbywa się poprzez stosowanie przez nauczycieli akademickich odpowiednich form realizacji efektów kształcenia podczas zajęć dydaktycznych. Dokonując analizy oczekiwań interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a także propozycji zgłaszanych przez Absolwentów w ramach Klubu Absolwenta i badania losów zawodowych absolwentów postanowiono w lepszy sposób wykorzystać i wzmocnić efekty z zakresu umiejętności i kompetencji poprzez uzupełnienie procesu kształcenia o przedmiot „Metody Pracy i Badań”, a zaprojektowane efekty kształcenia omówiono na posiedzeniach Katedry Międzynarodowych Stosunków Politycznych i spotkaniach Kolegium Dziekańskiego.

Przedstawiciele studentów są członkami Rady Wydziału Ekonomii i Zarządzania. Liczba przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału spełnia przesłanki art. 67 ust. 4 Ustawy, który stanowi, że udział studentów i doktorantów w radzie podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni nie może być mniejszy niż 20%. Studenci są również członkami Komisji ds. Jakości Kształcenia w których aktywnie uczestniczą. Opinię w sprawie programów studiów wydaje właściwy organ samorządu studenckiego zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 2 Ustawy. Studenci są włączani w proces tworzenia i modyfikacji programu kształcenia poprzez zgłaszanie swoich uwag do władz wydziału, samorządu studenckiego oraz poprzez swoich przedstawicieli w Komisji ds. Jakości Kształcenia.

6.1.2

W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia monitoruje i poddaje się ocenie poziom osiągania zakładanych efektów kształcenia za które odpowiadają: Rada Wydziału, Dziekan Wydziału, Zespół Programowy kierunku, Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz nauczyciele akademicy. W procesie monitorowania uwzględnia się także informacje o osiągniętych efektach kształcenia założonych do realizacji w ramach praktyk zawodowych oraz w procesie dyplomowania. W celu przeprowadzenia oceny przyjęto mierniki ilościowe i jakościowe oraz określono tryb jej dokonywania, a zatem zgodnie z uregulowaniami odbywa się na podstawie *przeglądu sylabusów* dokonywanego przez nauczycieli akademickich w ramach prowadzonych przedmiotów kształcenia oraz *analizy rozkładu ocen prac etapowych i ukończenia studiów, skali odsiewu studentów*, której wyniki w stosownym sprawozdaniu zamieszcza Dziekan Wydziału. Do wglądu Zespołu PKA przedłożono raport oparty na analizie danych zamieszczonych przez nauczycieli akademickich w arkuszach samooceny, zawierający ocenę oraz wnioski i zakres działań doskonalących dla nauczycieli akademickich tj. ponowny przegląd sylabusów, aktualizacja literatury, zmniejszenie liczebności grup studenckich, także w przypadku poszczególnych przedmiotów przeprowadzono proces naprawczy, a zatem w przedmiocie „negocjacje” zwiększono elementy warsztatowe i treningowe, zwiększono ilość godzin z przedmiotu „Międzynarodowe Stosunki Polityczne”, jako przedmiotu zasadniczego dla procesu dydaktycznego na kierunku. Z kolei z przedmiotu „Polityka Społeczna i Gospodarcza”, w szczególności ze względu na dużą liczbę grup i kilku prowadzących przedmiot podjęto decyzję o silniejszym skoordynowaniu prac pomiędzy prowadzącymi zajęcia, pełnym ujednoliceniu treści kształcenia i zweryfikowaniu ich pokrycia w efektach kształcenia na poziomie treści ogólnych i szczegółowych. W przypadku przedmiotu „Europejska Polityka Sąsiedztwa” stwierdzono, iż wszystkie efekty kształcenia są realizowane, jednakże aby wzmocnić proces ich realizacji z zakresu umiejętności i kompetencji wzmocniono pracę w grupach. W przedmiocie „Prognozowanie i symulacje międzynarodowe” dokonano zmiany części zajęć konwersatoryjnych na konwersatoria komputerowe, bowiem uznano, iż wzbogaci proces dydaktyczny i umożliwi ćwiczenie studentom zdobytej wiedzy i umiejętności oraz kompetencji w zakresie stosowania współczesnych i innowacyjnych metod prognozowania. W ramach procedury dokonano także analizy wyników z prac etapowych, która ujawniła problem plagiatów, stosunku studentów do własności intelektualnej oraz bardzo swobodnego traktowania Internetu jako źródła do pisanie prac akademickich, w tym rzadkość korzystania z książek lub artykułów naukowych. Zatem w ramach działań doskonalących rozpropagowano poradnik bibliograficzny Uczelni przygotowany przed dyrektora Biblioteki, który uczyniono standardem w pracy wszystkich wykładowców Uczelni. Dokonano również analizy liczby

studentów, którzy nie złożyli w terminie pracy dyplomowej/magisterskiej, jako kolejnego czynnika wpływającego na stopień osiągania zakładanych efektów kształcenia, która wykazała, iż jest to spowodowane brakiem koncentracji studentów na przygotowaniu pracy dyplomowej,. Natomiast po zbadaniu przyczyn i skali odsiewu studentów stwierdzono, iż odsiew jest znaczny, zwłaszcza na I roku studiów w związku ze słabym przygotowaniem kandydatów na etapie szkoły średniej, w przypadku cudzoziemców ze złą znajomością języka polskiego lub angielskiego. Komisja uznała za celowe, by z tych przedmiotów, w których zdawalność w pierwszym terminie jest słaba prowadzący wprowadzili zasadę ponownego omawiania na ostatnim wykładzie kwestii wskazanych przez studentów, natomiast wszystkie przedmioty zostały objęte koniecznością przeprowadzania etapowego egzaminu, zaliczenia (tzw.: połówkowych i końcowych) oraz w zależności od przedmiotu wprowadzono dodatkowe elementy potwierdzające realizację efektów kształcenia tj.: praca w grupie, praca indywidualna, praca projektowa, praca nad studium przypadku. Powyższe informacje zgromadzono w ramach procesu monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w tym na podstawie wyników: *ankietyzacji studentów*, której pytania dotyczą efektów kształcenia; *monitorowania losów zawodowych absolwentów*, mającego na celu pozyskanie informacji o osiągniętych efektach kształcenia i ich przydatności na rynku pracy; *hospitacji zajęć dydaktycznych*, w ramach których ocenia się przygotowanie merytoryczne wykładowcy pod względem zgodności tematyki zajęć dydaktycznych z sylabusem przedmiotu i założonymi efektami kształcenia. Ponadto dokonano oceny efektów kształcenia założonych do realizacji w procesie dyplomowania.

6.1.3

W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia poddaje się ocenie przyjęte sposoby weryfikacji efektów kształcenia, także w ramach praktyk zawodowych oraz w procesie dyplomowania. Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia jest realizowana w oparciu o Zarządzenia Rektora dotyczące procesu egzaminowania, dyplomowania oraz Zarządzeniom Dziekana Wydziału i wytycznych skierowanych do wykładowców z zakresu przeprowadzania metod i form zajęć i sprawdzania efektów kształcenia. W tym zakresie po zidentyfikowaniu problemów związanych z procesem weryfikacji w zakresie jakości przeprowadzanych egzaminów i zaliczeń postanowiono wzbogacić metody weryfikacji o dodatkowe elementy, takie jak: prace projektowe, prace cząstkowe, egzaminy w formie „open book” – wymuszające przygotowanie prac analitycznych, a także wprowadzono stopniowanie procesu weryfikacji. Ze względu na zgłaszane przez wykładowców przykłady plagiatów dokonywanych przez studentów w pracach cząstkowych wprowadzono możliwość sprawdzania programem antyplagiatowym wszystkich prac studentów, nie tylko prac dyplomowych. Ponadto przy sprawdzaniu prac dyplomowych wprowadzono również możliwość dokonania ich kontroli w międzynarodowym systemie *trinity*, który jest obecnie wykorzystywany także przez uczelnie brytyjskie. Ocenie prawidłowości przyjętych sposobów weryfikacji efektów kształcenia służy przegląd sylabusów, hospitacje zajęć dydaktycznych, ankietyzacja studentów i absolwentów, w ramach których przyjęte formy realizacji i metody weryfikacji efektów kształcenia analizuje się pod kątem sprawdzenia czy są właściwe, tożsame ze wskazanymi w sylabusie przedmiotu oraz czy pozwalają w pełni zweryfikować określone w nim efekty kształcenia. Zdefiniowane kryteria oceny wskazują na przyjęcie mierników ilościowych i jakościowych, a przedłożona do wglądu dokumentacja wskazuje, iż przyjęte formy realizacji i metody weryfikacji efektów kształcenia zasadniczo uznaje się za prawidłowe. Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia obejmuje także proces dyplomowania, który określa Regulamin studiów oraz Procedura Dyplomowania regulujące: zasady składania prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji, przebieg egzaminu dyplomowego, powierzanie funkcji promotora i recenzenta pracy dyplomowej. A zatem student przygotowuje pracę licencjacką pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora oraz pracę magisterską pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, natomiast w przypadku osób z ze stopniem naukowym doktora do prowadzenia seminarium magisterskiego może upoważnić Rada Wydziału na wniosek Dziekana. Rada Wydziału zatwierdza także tematy prac dyplomowych po uprzednim zaopiniowaniu przez Kierownika Katedry oraz Komisję ds. Jakości Kształcenia. Dodatkowo, w ramach doskonalenia procesu dyplomowania, powołano Zespół ds. procedury dyplomowania, który ma przygotować wzmocniony system dyplomowania umożliwiający lepszą niż do tej pory weryfikację efektów kształcenia, a zatem dokonuje on dodatkowej weryfikacji prac dyplomowych, która wskazała następujące obszary wymagające poprawy: zauważono znaczący odsetek studentów nie oddających pracy dyplomowej w terminie, więc opracowano szczegółowe wytyczne dla promotorów pokazujące tryb pracy z dyplomantami; sprawdzono, iż część prac nie spełnia kryteriów jakościowych zdefiniowanych dla Uczelni oraz zidentyfikowano problem dotyczący sporządzania recenzji przez niektórych wykładowców, dlatego też odnotowano dwa przypadki rozwiązania umowy o pracę. Zespół ds. procedury dyplomowania oprócz wypracowania konkretnych wskazówek doskonalących nadzór promotorski i recenzencki, ma także za zadanie wskazać inne możliwości wykorzystania takich instrumentów jak np.: recenzje zewnętrzne prac dyplomowych

(przed i po obronie); sposób ewaluacji i przygotowania pytań na obrony i pozostałych elementów wzmacniających proces dyplomowania. Przed dopuszczeniem prac dyplomowych do obrony odbywa się kompleksowy proces ich weryfikacji w systemie antyplagiatowym pod kątem ewentualnego naruszenia praw autorskich. Za dokonanie analizy raportu podobieństwa odpowiedzialny jest promotor pracy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przez studenta plagiatu kieruje sprawę do wyjaśnienia, ewentualnie wszczęcia wobec niego postępowania dyscyplinarnego, a zatem właściwie czuwa się nad wykrywaniem i zapobieganiem plagiatów.

Studenci poprzez powszechną, semestralną ankietyzację mają możliwość oceny zasad oceniania przyjętych na danym przedmiocie i wyrażenia opinii na temat przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć dydaktycznych. W ramach ankietyzacji studenci odpowiadają na pytania dotyczące: liczby odwołanych zajęć w semestrze, frekwencji na zajęciach, zgodności prowadzenia zajęć z sylabussem, zdobycia kompetencji określonych w sylabusie, metod prowadzenia zajęć, kontaktu z prowadzącym podczas godzin przyjęć, punktualności zajęć, ogólnej oceny prowadzącego. Studenci mają również możliwość przekazania swoich uwag dotyczących procesu kształcenia bezpośrednio do Władz Wydziału lub samorządu studenckiego. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA skuteczność działań w zakresie zapewniania właściwego funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia jest bardzo szybka, odpowiednia i satysfakcjonująca.

6.1.4

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia określa procedurę dotyczącą zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. W Uczelni opracowano zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, określono zakres kompetencji osób i gremiów odpowiedzialnych za przeprowadzenie postępowania, w tym tryb odwoławczy, procedurę przyjęcia na studia, arkusz wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Na wizytowanym kierunku studiów dotychczas nie korzystano z powyższej procedury, natomiast proces potwierdzania efektów uczenia się został objęty nadzorem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

6.1.5

Monitorowanie losów zawodowych absolwentów jest prowadzone, a zatem podkreśla się zobowiązanie Uczelni do prowadzenia monitoringu pomimo zwolnienia z jego obowiązku przez przepisy prawa. Wnioski z analizy badania losów absolwentów na rynku pracy mają istotne znaczenie w procesie projektowania i weryfikacji efektów kształcenia. Uczelnia ma stały kontakt z absolwentami poprzez prężnie działający Klub Absolwenta oraz szereg indywidualnych kontaktów wykładowców z absolwentami. Ponadto włączono w proces dydaktyczny laureatów Brylantów Łazarskiego – absolwentów, którzy odnieśli sukcesy zawodowe. Spotykają się oni ze studentami na spotkaniach i prelekcjach, pracują ze studentami nad projektami (zarówno w ramach poszczególnych przedmiotów, jak i w ramach przygotowywania ich do międzynarodowych i krajowych konkursów). Ze względu na konieczność zapewnienia większej reprezentatywności badań absolwentów podjęto próbę zbudowania narzędzia elektronicznego do zbierania informacji o absolwentach. Prace nad narzędziem są w toku, a zatem rozpoczął się etap przeprowadzania wstępnego zbierania opinii i ankiet w ramach systemu, tak by sprawdzić jego użyteczność. Stworzenie tego systemu wynika z oczekiwań absolwentów i Uczelni, w szczególności w związku z dbałością o proces monitoringu i jego znaczący wkład w projektowanie i weryfikację efektów kształcenia. Badania absolwentów prowadzone przez Uczelnię w latach 2008/2009 i 2012 przyczyniły się i zostały wykorzystane w procesie projektowania pierwszych efektów kształcenia i pomogły w projektowaniu procesów weryfikacji efektów kształcenia i ewaluacji treści kształcenia.

6.1.6

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje prowadzoną politykę kadrową. Dziekan Wydziału oraz Kierownik Katedry dokonują weryfikacji oraz oceny dorobku naukowego i kwalifikacji dydaktycznych kadry pod kątem adekwatności do realizowanego programu, w tym zakładanych efektów kształcenia. Ocena dotyczy sprawdzenia czy nauczyciele akademicy posiadają dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia wskazanemu dla kierunku „stosunki międzynarodowe”, w zakresie dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia zdefiniowane dla wizytowanego kierunku. Ponadto zbadaniu podlega prawidłowość obsady dydaktycznej pod kątem sprawdzenia czy przydzielone zajęcia są zgodne z kwalifikacjami i kompetencjami Prowadzących. Przy dokonywaniu obsady uwzględniane są także wyniki hospitacji zajęć. Prowadzi się także nadzór nad spełnieniem wymagań określonych przepisami prawa przez osoby stanowiące minimum kadrowe. Monitorowaniu i ocenie przez Dziekana Wydziału oraz Kierownika Katedry podlegają także warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego kadry, jak również jej aktywność naukowa. Weryfikacji w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia podlega również poziom oferowanego przez Uczelnię wsparcia finansowego nauczycieli akademickich, których

rozwój jest istotnym czynnikiem poprawy jakości kształcenia studentów, a zatem stwierdzono, iż jest on wspierany właściwie, dofinansowywane są publikacje, referaty, udział w konferencjach, otwieranie przewodów doktorskich, wdrożono także przejrzysty system nagród. Ocena zasobów kadrowych wykazała konieczność ich zróżnicowania pod względem jej charakteru, a zatem zakwalifikowano kadrę do trzech kategorii: osoby mające duże osiągnięcia dydaktyczne, osoby mające osiągnięcia dydaktyczne oraz naukowe, osoby mające duże osiągnięcia naukowe. W wyniku tej analizy przesunięto niektóre osoby na etaty dydaktyczne, wytypowano również osoby mające największy potencjał naukowy jako kandydatów do ograniczenia pensum dydaktycznego tak, by mogli oni poświęcić się prowadzeniu badań naukowych

Wewnętrzny system zapewnienia jakości przewiduje procedurę *oceny pracownika dydaktycznego* z uwzględnieniem wyników hospitacji oraz opinii wyrażonych przez studentów w procesie ankietyzacji, co potwierdziła dokumentacja. Analiza wyników oceny okresowej, w tym protokołów z ewaluacji i hospitacji zajęć wykazała, iż uwagi i zalecenia w zakresie doskonalenia realizacji procesu kształcenia, w tym programu kształcenia są formułowane incydentalnie, wyniki są zasadniczo pozytywne, w ramach działań doskonalących stosowana jest zwyczajowo forma rozmowy, podczas której Kierownik Katedry/Dziekan Wydziału informuje o wyniku oceny, a w przypadku osób, względem których sformułowano uwagi rozmowa ma charakter dyscyplinujący. Procedura hospitacji, wydaje się być zasadniczo poprawna. Analiza arkuszy pohospitacyjnych wskazuje, iż proces hospitacji można uznać za służący zapewnianiu lub doskonaleniu jakości, gdyż hospitacje odbywają się regularnie, w tym umożliwiają identyfikację przez hospitującego słabszych elementów procesu dydaktycznego, mogące służyć poprawie jakości pracy nauczyciela. Zwrócić należy szczególną uwagę, iż w protokole z hospitacji zajęć punkt dotyczący „*wniosków, rad i zaleceń- co można pochwalić, co należy poprawić w sposobie prowadzenia zajęć*” tj. uwag i spostrzeżeń hospitującego jest wypełniany w sposób rzetelny, pogłębiony oraz przydatny dla hospitowanego. Przedstawiona do wglądu podczas wizytacji dokumentacja wskazuje, iż hospitacje wypadają na ogół pozytywnie, a ich wyniki uwzględniane są w okresowej ocenie pracowników oraz przy obsadzie zajęć dydaktycznych. Zaznaczyć należy jednak, iż w roku akademickim 2014/2015 zakończono współpracę z dwoma osobami spośród pracowników etatowych i z jedną osobą pracującą na umowę zlecenie w związku z negatywnymi ocenami studentów i negatywną oceną z dwóch hospitacji (powtórna hospitacja przeprowadzona przez innego wyznaczonego do tego zadania pracownika). Powyższa procedura została wypracowana w toku prowadzenia hospitacji w poprzednich latach i trybu dalszego procedowania w przypadku ocen negatywnych. Zgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami Uczelni dokonuje się także oceny pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, w tym Dziekanatu wraz z uwzględnieniem opinii studentów wyrażonych w procesie ankietyzacji, badaniu ich satysfakcji ze studiowania lub poprzez przedstawicieli w Samorządzie Studenckim, Komisji ds. Jakości Kształcenia, której wyniki służą premiowaniu, określeniu poziomu kompetencji oraz kwalifikacji w celu ich podnoszenia poprzez odpowiednie szkolenia. Przeprowadzone wśród studentów badanie satysfakcji ze studiowania wykazało rzetelność, uprzejmość i dostępność pracowników Dziekanatu i Biblioteki. W ramach działań doskonalących jakość pracy pracowników administracji zorganizowano odpowiednie szkolenia mające na celu podniesienie kultury jakości obsługi studentów.

6.1.7

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia przewiduje procedurę oceny nauczycieli akademickich w ramach cyklicznie przeprowadzanej ankietyzacji wśród studentów. Ocena kadry znajduje ścisłe odzwierciedlenie w polityce kadrowej Uczelni. Z osobami osiągającymi słabe wyniki w ocenie studenckiej prowadzone są rozmowy (zarówno przez Kierownika Katedry, jak i Dziekana). Osoby te są w pierwszej kolejności kierowane na kursy doszkalające z zakresu nowoczesnej dydaktyki akademickiej. Ponadto osoby oceniane negatywnie ponownie poddaje się ocenie i formułuje stosowne wnioski. W tym zakresie miały miejsce przypadki redukcji kadry dydaktycznej, jeśli oceny negatywne pojawiały się cyklicznie. Wszystkie oceny, a w szczególności oceny negatywne są dogłębnie badane przez stosowne gremia takich jak . Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, Zespół ds. Oceny Nauczycieli Akademickich, Dziekan, Kierownicy stosownych katedr. Odbywa się to w oparciu o rozmowy ze studentami i wykładowcami. Takie działania podejmowano zarówno w zakresie prowadzących przedmioty, jak i w ramach nadzoru promotorskiego. Z przedłożonych do wglądu podczas wizytacji sprawozdań z ankietyzacji studentów wynika, iż większość badanych osób uzyskało ocenę pozytywną, jednakże za konieczne uznano sformułowanie zaleceń wynikających z przeprowadzonych ocen oraz podjęcie odpowiednich działań doskonalących, które będą sprawdzone w kolejnych badaniach oraz podczas przeprowadzanych hospitacji zajęć dydaktycznych, a zatem niezbędne jest zwrócenie uwagi na wypracowanie umiejętności nawiązywania kontaktów, punktualność odbywania zajęć zgodnie z planem, przygotowanie się do zajęć, realizowanie treści zgodne z programem kształcenia wraz z odnoszeniem ich do przykładów z praktyki, wykorzystywanie w procesie dydaktycznym nowoczesnych środków dydaktycznych. Ponadto wyniki ankiet

służą ocenie działalności dydaktycznej nauczyciela akademickiego podlegającego ocenie okresowej, która wpływa na prowadzoną politykę kadrową. A zatem analiza wybranych arkuszy oceny okresowej pracowników wykazuje, iż w niemal każdym przypadku została wypełniona pozycja związana z oceną studencką. Prawidłowo usprawniono sposób upowszechnienia wyników, gdyż studenci mają możliwość zapoznania się z nimi, a zatem są świadomi wpływu na kształt polityki kadrowej Uczelni, Wydziału związanej nie tylko z negatywnymi, ale również pozytywnymi aspektami, takimi jak nagrody czy wyróżnienia. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku oceny kadry wspierającej proces kształcenia.

Za przeprowadzenie procesu ankietyzacji odpowiada samorząd studencki. Większość studentów z chęcią, rzetelnie wypełnia ankiety. Studenci podczas spotkania z ZO PKA przedstawili pogląd, że zauważają potrzebę ankietyzacji, która w ich ocenie ma ogromny wpływ na jakość kształcenia na Uczelni. W ich opinii skuteczność ankiet jest bardzo duża i pracownicy z chęcią przyjmują uwagi i uwzględniają je podczas prowadzenia zajęć. Przykładem na to jest fakt, iż na podstawie ankiet studenckich i wysokiego niezadowolenia z prowadzenia zajęć z pracownikiem została rozwiązana umowa o pracę.

W toku wizytacji ustalono, że przedstawiciele samorządu studenckiego uczestniczyli w procesie projektowania kwestionariusza ankietowego.

6.1.8

Wdrożony wewnętrzny system zapewniania jakości przewiduje procedurę oceny zasobów materialnych (w tym ich dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych), środków wsparcia dla studentów (w tym możliwości samorozwoju w kołach naukowych), zasobów bibliotecznych i ich dostępności. Na potrzeby zgłoszone przez kadrę i studentów systematycznej aktualizacji podlega spis prenumerowanych czasopism, a w związku z coroczną aktualizacją Kart Przedmiotów przez kadrę w Bibliotece uzupełniane są brakujące pozycje literaturowe. Powyższe działania stanowią odpowiedź na zidentyfikowaną w poprzednich badaniach konieczność zwiększenia dostępności literatury w bibliotece Uczelni proponowanej w ramach zajęć, a zatem podjęto decyzję o obowiązkowym przekazywaniu przez wykładowców informacji o nowo wprowadzanych pozycjach książkowych, zapotrzebowaniu na dodatkowe książki, czasopisma naukowe i inne zbiory do Biblioteki, która systematycznie je uzupełnia. Studenci stwierdzili także potrzebę, aby w trakcie sesji Biblioteka była otwarta znacznie dłużej niż standardowo, co udoskonalono poprzez wydłużenie godzin jej pracy w okresie sesji oraz wdrożono siedmiodniowy tydzień pracy Biblioteki i czytelni. Ponadto w ramach dokonanej oceny interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni wskazali na słabo działającą sieć wi-fi, co zostało naprawione poprzez zainstalowanie nowych routerów; w zakresie udogodnień dla studentów niepełnosprawnych stwierdzono w poprzednich badaniach braki w zakresie elementów ułatwiających przemieszczanie się po uczelni np.: trudności w otwieraniu niektórych drzwi, czy całkowity brak możliwości ich otwarcia, co zostało udoskonalone poprzez zainstalowanie czujników i automatycznych siłowników, zainstalowaniu dzwonków przy drzwiach na odpowiedniej wysokości tak, by ułatwić do nich dostęp osobom na wózkach. W przypadku nauczycieli akademickich stwierdzono konieczność ciągłego przemieszczania się z rzutnikami i małą liczbę laptopów do wypożyczenia, co udoskonalono poprzez zamontowanie w salach stałych rzutników i podłączeń do nich, zwiększono liczbę laptopów i kupiono tzw.: adaptory do różnych rodzajów laptopów. W badaniu systemu wsparcia studentów stwierdzono niedostateczny jego poziom dla studentów ubiegających się o nagrody w konkursach, starających się poszerzyć swoją wiedzę lub poszukujących dodatkowych możliwości rozwoju, co udoskonalono poprzez wprowadzenie takich projektów jak: Centrum Mentoringu, Program Honorowy, seminarium naukowe – prowadzone przez wykładowców w celu wzmocnienia potencjału badawczego i publikacyjnego studentów, włączono ich także w prace badawcze katedr i projekty publikacyjne oraz w czynny i bierny udział w konferencjach naukowych. Ponadto dodatkowym wsparciem objęto finansowanie działań naukowych studentów, zadbane o większe zaangażowanie ze strony nauczycieli akademickich ze względu na problemy studentów z absorpcją wiedzy dlatego też wprowadzono tzw. tutoring indywidualny, wdrożono obowiązkowe dyżury wykładowców oraz opracowano zasady wsparcia studentów. Efekty działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym zakres podejmowanych działań naprawczych są zwyczajowo i regularnie omawiane na zebraniach Katedry oraz w systematycznych kontaktach z interesariuszami, w tym studentami i nauczycielami akademickimi.

W ramach ankietyzacji zajęć dydaktycznych studenci mają możliwość oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz oferowanych im środków wsparcia. Studenci mogą również zgłaszać swoje uwagi na temat infrastruktury bezpośrednio do Władz Wydziału lub samorządu studenckiego. Zdaniem studentów obecna droga oceny zasobów materialnych i środków wsparcia wykorzystywanych w procesie kształcenia jest szybka, odpowiednia, wystarczająca i skuteczna.

6.1.9

W ramach WSZJK dokonuje się oceny zasobów informacyjnych Uczelni obejmującej m.in. dostępność informacji na temat WSZJK, w tym systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników oceny jakości kształcenia oraz wprowadzanych zmian. Wyniki oceny wskazują, iż funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w tym obszarze jest prawidłowe, badanie wykazało jednak potrzebę sformułowania działań doskonalących w zakresie przepływu i dostępu do informacji, a zatem poprawiono stronę internetową na której obecnie pod zakładką Wydziału znajduje się zakładka System Jakości Kształcenia, gdzie udostępnia się dokumenty Uczelni związane z funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia, na tejże stronie wprowadzono także zakładkę jakości kształcenia na Wydziale, co umożliwia udostępnianie pełnej informacji na temat systemu jakości, efektów kształcenia, ankiety dotyczącej opinii studentów na temat planów i programów kształcenia, którą studenci mogą wypełniać na bieżąco i przysyłać do Wydziałowej Komisji ds. jakości Kształcenia. Ponadto dokonano poprawy komunikacji ze studentami poprzez udostępnienie adresu mailowego: jakoscksztalcenia@lazarski.edu.pl; w celu umożliwienia kontaktu z osobami odpowiedzialnymi za jakość kształcenia. Pozytywne opinie dotyczące funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w tym obszarze zostały sformułowane przez studentów podczas spotkania z Zespołem PKA, którzy potwierdzili, iż przepływ informacji i komunikacji w zakresie zagadnień związanych z systemem zapewniania jakości kształcenia jest bardzo dobry i sprawny. Podkreślenia wymaga także fakt stworzenia studentom możliwości dokonania oceny tego aspektu procesu kształcenia w ankiecie. Do wglądu Zespołu PKA przedstawiono stosowną dokumentację potwierdzającą dokonywanie powyższej oceny, której wyniki opracowano poprawnie ze wskazaniem głębszej refleksji nad interpretacją otrzymanego wyniku; dostępność informacji została oceniona dobrze, a zatem uznano, iż przyjęty sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia jest właściwy. Gromadzone informacje są adekwatnie agregowane i wykorzystywane do tworzenia informacji zwrotnej dla użytkowników systemu oraz kierowanych do nich dyrektyw działania.

6.1.10

W ramach WSZJK Komisja ds. Jakości Kształcenia dokonuje oceny zasobów informacyjnych Uczelni, ponadto dokonują jej także studenci, a zatem ocenie podlega dostępność informacji na temat programu kształcenia, opisu efektów kształcenia, zmian w planach zajęć, terminów zaliczeń i egzaminów. Do wglądu Zespołu PKA przedstawiono stosowną dokumentację potwierdzającą dokonywanie powyższej oceny w 2015 roku, której wyniki wskazują, iż mocną stroną Uczelni jest zawartość i przejrzystość strony internetowej, w tym system obsługi wirtualnej Uczelni, które w głównej mierze są wykorzystywane jako narzędzia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia służące zapewnieniu właściwego dostępu do informacji, choć wskazano potrzebę zamieszczenia informacji o wykładowcach w zakresie kontaktów i godzin odbywania dyżurów. W badaniu satysfakcji studentów zidentyfikowano natomiast obszar wymagający podjęcia działań doskonalących w zakresie dostępności, uprzejmości i rzetelności informacji udzielanych przez pracowników Działu Praktyk i Karier oraz Kwestury. A zatem uzupełniono kontakty i godziny dyżurów, natomiast w celu poprawy jakości pracy pracowników administracji przeprowadzono stosowne rozmowy mające na celu usprawnienie przepływu informacji, ponadto zorganizowano szkolenia mające na celu podniesienie kultury jakości obsługi studentów. Skuteczność podjętych działań zostanie zweryfikowana w ponownym badaniu. Pozytywnie należy ocenić sposób opracowania wyników na podstawie przeprowadzonej oceny, który wskazuje, iż nie stanowią wyłącznie danych statystycznych, w tym pozwalają na sformułowanie rekomendacji i zaleceń umożliwiających podjęcie działań doskonalących. Na podstawie dokonanej oceny zidentyfikowano obszary wymagające poprawy, a zatem badanie wykazało niską liczbę studentów zapisujących się w terminie na specjalności. Postanowiono wprowadzić zasadę, że specjalności są wszystkim studentom prezentowane szerzej zarówno na stronie uczelni, jak i podczas specjalnie w tym celu organizowanych spotkań z opiekunami specjalności; wdrożono tzw.: „laboratorium wiedzy”, które jest obecnie w fazie beta-testów, a umożliwia bieżącą komunikację pomiędzy studentami i wykładowcami, daje możliwość bieżącego podglądu wszystkich sylabusów, dorobku naukowego prowadzących zajęcia, a także przeprowadzanych badań i analiz, zawiera terminy i godziny dyżurów wszystkich pracowników, plany i programy kształcenia, sylabusy oraz metody weryfikacji efektów kształcenia. Ponadto wprowadzono aplikację, która umożliwia szybkie przeglądanie; rozszerzono sposoby informowania studentów o planach i programach kształcenia w ramach spotkań Katedr, posiedzeń Rady Wydziału, udziale studentów w procesie projektowania efektów kształcenia i innych działaniach projakościowych dotyczących programów kształcenia i procesu kształcenia; wdrożono także specjalne grupy na facebook-u umożliwiające bieżącą obserwację wszelkich informacji i działań w procesie kształcenia.

Studenci mają dostęp do informacji dotyczących procesu kształcenia poprzez stronę internetową Wydziału oraz informatyczny system Uczelni. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili dostęp do

informacji i ich aktualność. Uczelnia Łazarskiego monitoruje aktualność informacji poprzez doraźne zgłaszanie problemów od studentów. W ich ocenie doraźne zgłaszanie problemów jest proste i efektywne.

Na podstawie analizy własnej należy stwierdzić, że informacje o programie i procesie kształcenia zamieszczone na stronie internetowej Uczelni są kompletne i aktualne.

6.2

Ocena kryterium 6.2.: Wyróżniająco.

Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów w ramach cyklu Deminga poprzez przeprowadzanie dogłębnych analiz wszystkich aspektów funkcjonowania systemu, począwszy od procesu projektowania poprzez proces realizacji aż po proces weryfikacji. Wydział wykorzystuje wyniki tej oceny do doskonalenia systemu jakości poprzez następujące działania udoskonalające wynikające z uprzednio i cyklicznie lub ciągle prowadzonych badań w ramach wszystkich obszarów, co umożliwia ich doskonalanie. W ich ramach zdefiniowano elementy wymagające doskonalenia,

- skuteczne wprowadzanie zaleceń Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia – tu zdefiniowano np.: konieczność wzmocnienia procedur dyplomowania i weryfikacji efektów kształcenia – w tym celu podjęto działania naprawcze i udoskonalające poprzez powołanie Zespołu ds. procesu dyplomowania, ponieważ wcześniejsze jednostkowe działania nie przynosiły w pełni oczekiwanych rezultatów, wzmocniono nadzór na procesem weryfikacji efektów kształcenia, przeprowadzono rozmowy z wykładowcami i szkolenia w ramach katedr dotyczące właściwego i krytycznego podejścia do samooceny stopnia osiągania efektów kształcenia w ramach prowadzonych zajęć.

- wzmocniono proces nadzoru nad przekazywaniem informacji do biblioteki i czytelnicy o potrzebach związanych z literaturą poprzez szczegółową analizę sylabusów w tym zakresie i dodatkowym informowaniu biblioteki i czytelnicy o nowo pojawiającej się literaturze oraz koniecznych uzupełnieniach a także o wielkości grup w ramach określonych zajęć w celu po pierwsze krzyżowego sprawdzenia, czy wszelkie informacje niezbędne dla procesu uzupełnienia literatury zostały przekazane oraz czy zakupionej lub posiadanej literatury wystarczy dla studentów i będzie ona dostępna w odpowiednim czasie i ilości w stosunku do wielkości danej grupy.

- podjęto działania mające na celu wzmocnienie opieki naukowej nad studentami poprzez przeprowadzenie rozmów ze studentami i wykładowcami na temat wspólnych publikacji i włączeniu wykładowców w proces przygotowania artykułów naukowych i innych publikacji studenckich jako pomoc i nadzór merytoryczny, a także uczulono wydawnictwo na konieczność szczegółowej weryfikacji przekazywanych materiałów studenckich i pomoc w kontakcie z odpowiednimi naukowcami lub kierowanie studentów do odpowiednich kierowników katedr mogących wskazać odpowiednie osoby zdolne udzielić pomocy merytorycznej specjalizujące się w danej dziedzinie.

- zwrócono uwagę Kierownikom katedr oraz pracownikom dziekanatu na konieczność szczególnej weryfikacji osób wyznaczanych na recenzentów pod względem merytorycznym oraz na konieczność utrzymania zestawów prof. – dr w rozkładzie promotor – recenzent, recenzent – promotor

- na bazie badań zdefiniowano potrzebę zwiększenia partycypacji studentów w życiu naukowym uczelni i ich działalności na rzecz społeczności lokalnej, co skutkowało wprowadzeniem na bazie rozmów zasady konieczności partycypacji studentów w wydarzeniach naukowych organizowanych na kierunku i wydziale (konferencje, badania, seminaria naukowe) oraz w wydarzeniach na rzecz społeczności lokalnej (np.: International Week; organizacja Akademii Europejskiej i inne)

- stwierdzono potrzebę wzmocnienia opieki nad specjalnościami i w tym celu wyznaczono opiekunów poszczególnych specjalności odpowiadających za kontakt z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz absolwentami w celu przygotowania, realizacji i weryfikacji całego toku kształcenia, doboru właściwej kadry dydaktycznej oraz bieżącego kontaktu ze studentami.

- ponadto stwierdzono pewne elementy w systemie jakości i w ramach jego procedur, które wymagały uzupełnienia lub wzmocnienia, jak np.: procedura dyplomowania, zasada zapobiegania złym praktykom (wytyczne dotyczące postępowania i organizacji działań w trakcie egzaminów i zaliczeń, szczególnie dotyczące zapobieganiu ściągania; całkowity zakaz przyjmowania jakichkolwiek wyrazów wdzięczności); dostosowanie do nowych przepisów - procedura uznawania efektów uczenia się – wprowadzono ten obszar do „procedur i zasad systemu jakości kształcenia (Uchwała Rady Wydziału); oraz wzmocnienie bezpośredniego przekazu do wszystkich interesariuszy dotycząca znaczenia kultury jakości i jej rozwoju na Uczelni, Wydziale i kierunku.

3. Uzasadnienie

Zdaniem Zespołu Oceniającego regularne stosowanie w wizytowanej uczelni wskazanych wyżej metod kontroli świadczy o tym, że dokonywana jest systematyczna ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także o wykorzystywaniu jej wyników do doskonalenia systemu.

W toku wizytacji zidentyfikowano udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie projektowania efektów kształcenia.

System zapewnienia jakości kształcenia przewiduje procedury oceny monitorowania stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia stanowiące istotny element wdrożonego w Uczelni systemu. Monitorowanie prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Ponadto prawidłowo objęto proces dyplomowania dodatkowym nadzorem Zespołu ds. Procesu Dyplomowania umożliwiającym weryfikację jakości prac dyplomowych.

W ramach WSZJK dokonuje się oceny przyjętych sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć oraz zapobiega plagiatom. Sprawdzeniu podlegają stosowane formy realizacji i metody weryfikacji efektów kształcenia pod względem spójności i zgodności z określonymi i podanymi do wiadomości studentom w sylabusach przedmiotów.

Z otrzymanych w toku wizytacji informacji wynika, iż ze względu na brak uprawnień na wizytowanym kierunku studiów nie potwierdzano efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, procedurę objęto nadzorem WSZJK.

-Absolwenci wizytowanego kierunku studiów zostali objęci procesem monitorowania losów zawodowych, a zatem pozytywnie należy ocenić podjęte działania służące pozyskaniu opinii absolwentów, jako interesariuszy zewnętrznych do oceny efektów kształcenia pod kątem ich przydatności na rynku pracy. Podkreślić należy zobowiązanie Uczelni do prowadzenia badania pomimo zwolnienia z dotychczasowego obowiązku przez przepisy prawa.

Ocena okresowa nauczycieli akademickich oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi została włączona do wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, których sposób dokonywania opiera się o jasne kryteria. Pozytywnym i skutecznym narzędziem w ramach systemu są hospitacje zajęć dydaktycznych.

Ocena jakości kadry realizującej proces kształcenia dokonywana przez studentów, jako aspekt wewnętrznego systemu zapewnienia jakości realizowana jest w sposób kompleksowy i umożliwia regularne monitorowanie przez studentów jakości procesu dydaktycznego.

W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości określono narzędzie służące do oceny zasobów materialnych oraz środków wsparcia studentów, na podstawie wyników badania podejmuje się w szerokim zakresie działania doskonalące.

Przyjęte zasady gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia nie budzą zastrzeżeń, wypracowano narzędzie umożliwiające ocenę działalności systemu w tym obszarze, sformułowane są wnioski i zalecenia oraz podejmowane skuteczne działania naprawcze.

Dostępność i aktualność informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów jest śledzona i weryfikowana przez system, który czuwa nad właściwym zapewnieniem dostępu do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji.

Podejmowane działania świadczą o rzeczywistym monitoringu jakości kształcenia; przegląd wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym rzetelna ocena skuteczności umożliwia jego doskonalenie.

Studenci bardzo pozytywnie oceniają funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym zakres ich włączenia w poszczególne procesy systemu. Mają poczucie, iż ich zdanie jest brane pod uwagę i ma przełożenie na doskonalenie procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, w tym warunków jego realizacji.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia stosowany na ocenianym kierunku niewątpliwie wyróżnia się bardzo wysokim poziomem dopracowania jego poszczególnych elementów formalnych, bardzo skutecznym funkcjonowaniem, udokumentowanym wieloma konkretnymi działaniami naprawczymi i doskonalącymi, a także – co zasługuje na szczególne podkreślenie – bardzo dobrze skonstruowanym modułem weryfikacji działania samego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

4. Zalecenia

Należy kontynuować dotychczasowe działania.